

ગુજરાતી

સ્વઅધ્યયનપોથી

ધોરણ 8

પ્રતિજ્ઞાપત્ર

ભારત મારો દેશ છે.
બધાં ભારતીયો મારા ભાઈબહેન છે.
હું મારા દેશને ચાહું છું અને તેના સમૃદ્ધ અને
વૈવિધ્યપૂર્ણ વારસાનો મને ગર્વ છે.
હું સદાય તેને લાયક બનવા પ્રયત્ન કરીશ.
હું મારાં માતાપિતા, શિક્ષકો અને વડીલો પ્રત્યે
આદર રાખીશ અને દરેક જણ સાથે સભ્યતાથી વર્તીશ.
હું મારા દેશ અને દેશબાંધવોને મારી નિષ્ઠા અર્પું છું.
તેમનાં કલ્યાણ અને સમૃદ્ધિમાં જ મારું સુખ રહ્યું છે.

ગુજરાત શૈક્ષણિક
સંશોધન અને તાલીમ પરિષદ
ગાંધીનગર

નિર્માણ

ગુજરાત શાળા શિક્ષણ પરિષદ
સમગ્ર શિક્ષા,
સેક્ટર-૧૭, ગાંધીનગર.
ટોલ ફ્રી નં. ૧૮૦૦-૨૩૩-૭૮૬૫

મુદ્રણ

ગુજરાત રાજ્ય શાળા
પાઠ્યપુસ્તક મંડળ
ગાંધીનગર

નિર્માણ સંયોજન

શ્રી અશોકભાઈ એન. ચૌધરી
ડૉ. અખિલ ડી. ઠાકર
શ્રી નરેન્દ્રભાઈ એન. રાવલ
ડૉ. ભાર્ગવ ઠક્કર

કન્વીનર

રશ્મિકાબહેન એસ. મોદી

લેખન-સંપાદન

કલ્પેશ પટેલ
શંકરભાઈ ચૌધરી
ભગવાનભાઈ દૂધરેજિયા
મહંમદરફીક મન્સુરી
રમેશભાઈ ધોળકિયા

સમીક્ષા

ડૉ. લીનાબહેન ઉપાધ્યાય
ડૉ. જે. બી. જોષી
દક્ષાબહેન ખડાયતા
મિનેશ વાળંદ
મનીષભાઈ સુથાર
ભીખુભાઈ વેગડા

પ્રસ્તાવના

રાજ્યમાં પ્રાથમિક શિક્ષણમાં નવા અભ્યાસક્રમ અને પાઠ્યક્રમના અમલીકરણ બાદ વિદ્યાર્થીઓ સ્વઅધ્યયન કરતા થાય તેમજ જ્ઞાનના સર્જક બની રહે તેવો નૂતન અભિગમ સ્વીકારવામાં આવ્યો છે. આ માટે વિદ્યાર્થીઓને બહુવિધ રીતે તૈયાર કરવાની જવાબદારી પણ શિક્ષણક્ષેત્રના સર્વે ધુરાવાહકોની બની રહે છે. વિદ્યાર્થી સ્વઅધ્યયન કરતા થાય, તેઓની શીખેલી બાબતોનું પુનરાવર્તન થાય, તેનું આદર્શ મૂલ્યાંકન થાય, જરૂરિયાત અનુસાર ઉપચારાત્મક શિક્ષણ માટે મુદ્દાઓ નિર્ધારિત થાય, આવશ્યકતા અનુસાર વિદ્યાર્થીની વ્યક્તિગત રીતે માર્ગદર્શન આપી શકાય એવાં બહુવિધ લક્ષ્યો સાથે પાઠ્યપુસ્તકને પૂરક એવી આ સ્વઅધ્યયનપોથી તૈયાર કરવામાં આવી છે.

અધ્યયન નિષ્પત્તિ આધારિત પાઠ્યક્રમ અને પ્રવૃત્તિઓમાં અહીં સમાવવામાં આવેલી સામગ્રી પૂરક બની રહે તેવો પ્રયત્ન કરવામાં આવ્યો છે. રાજ્યમાં સ્વીકારવામાં આવેલા શાળાકીય સર્વગ્રાહી મૂલ્યાંકન(SCE)ની પ્રક્રિયા કરવા માટે તેમજ વિદ્યાર્થીઓના વિકાસને યોગ્ય રીતે મૂલવવા માટે શિક્ષકોને પણ સ્વઅધ્યયનપોથી સહાયક બની રહેશે.

વિદ્યાર્થીઓને કેન્દ્રમાં રાખીને જે તજજ્ઞોએ પોતાના જ્ઞાન અને અનુભવને આધારે આ સ્વઅધ્યયનપોથીના લેખન-સંપાદન, સમીક્ષા તેમજ નિર્માણ અને સંયોજન સંદર્ભે કામગીરી કરી છે તે સૌને પણ આ તબક્કે હું અભિનંદન આપું છું.

આ સ્વઅધ્યયનપોથી ક્ષતિરહિત બનાવવાનો પ્રયત્ન કર્યો છે. છતાં આ તેની અસરકારકતા અંગે મૂલવણી કરવાનો શિક્ષકો, વાલીઓ તેમજ અન્ય કેળવણીકારોને પૂરતો અધિકાર છે. તેમના દ્વારા સ્વઅધ્યયનપોથી વધુ સારી બનાવવા માટે સૂચનો પ્રાપ્ત થાય તેમજ કોઈ ક્ષતિ ધ્યાનમાં આવે તો તેનો અંગુલિનિર્દેશ આવકાર્ય છે.

નિયામક

ડૉ. ટી. એસ. જોષી

જીસીઈઆરટી,

ગાંધીનગર

પ્રથમ આવૃત્તિ : નવેમ્બર ૨૦૨૧

શિક્ષકો અને વાલીઓ જોગ...

સમગ્ર વિશ્વમાં વિદ્યાર્થીઓના ઉચ્ચ વિચાર કૌશલ્ય પર ભાર મૂકવામાં આવે છે. એટલું જ નહીં, પણ શિક્ષણ પ્રક્રિયામાં એક અભિન્ન અંગ બની ગયું છે. શિક્ષણની પ્રક્રિયામાં સ્મૃતિનું સ્થાન ઝડપથી સમજ, ઉપયોગન તેમજ નવસર્જનને મળી રહ્યું છે. એટલે આ સ્વઅધ્યયનપોથીમાં સ્મૃતિ આધારિત પ્રશ્નોનું પ્રમાણ ઓછું રાખી વિચારપ્રેરક અને સમજ આધારિત પ્રશ્નો સમાવવામાં આવ્યા છે. આ પ્રકારના પ્રશ્નોના જવાબ શિક્ષકો કે વાલી દ્વારા વિદ્યાર્થીને આપી દેવામાં આવે એ કરતાં તેઓ તર્ક કરતા થાય અને ઉત્તર શોધતા થાય એ માટે પ્રેરિત કરવાના છે. વિદ્યાર્થીઓને ઉત્તર શોધવાની પ્રક્રિયા જ અધ્યયનશીલ બનાવશે. કેટલેક સ્થળે પ્રશ્નોની રચના દૃઢીકરણની ગરજ સારે તે મુજબ કરવામાં આવી છે. અહીં પણ વિદ્યાર્થીઓ માટે શિક્ષક/વાલીની પ્રેરણા અગત્યની પુરવાર થાય તેમ છે.

દેશનાં વિવિધ રાજ્યોમાં પાઠ્યક્રમ ભિન્ન હોવાનો. તે સંજોગોમાં અધ્યયન નિષ્પત્તિઓને લક્ષમાં લઈને વિદ્યાર્થીઓને જે દિશામાં લઈ જવાના છે તેમાં પર્યાપ્ત માર્ગદર્શન મળી રહેશે. જેથી National Achievement Survey (NAS) જેવાં રાષ્ટ્રીય કક્ષાનાં સર્વેક્ષણોમાં આપણા વિદ્યાર્થીઓનું હીર ઝળકી ઊઠશે. આંતરરાષ્ટ્રીય કક્ષાએ થનારાં સર્વેક્ષણોમાં પણ આપણા વિદ્યાર્થીઓને પોતાની પ્રતિભા દર્શાવવાની પૂરતી તકો મળશે.

રાઈટ ટુ એજ્યુકેશન એક્ટ - (RTE 2009)ના અમલ બાદ વિદ્યાર્થીઓના પાઠ્યક્રમ અને મૂલ્યાંકનનાં ઉપકરણો આગવી રીતે વિચારવાની જરૂર ઊભી થઈ છે. તેમજ એનસીએફ - NCF 2005માં દર્શાવેલ વિવિધ સૂચનો ધ્યાનમાં લેતાં વિદ્યાર્થી દરેક વિષયમાં અપેક્ષિત કૌશલ્યો સિદ્ધ કરે તે જરૂરી છે. સ્વઅધ્યયનપોથી તૈયાર કરનાર તજજ્ઞોએ ઉપરોક્ત બાબતોને પૂર્ણ રીતે લક્ષમાં લીધી છે.

સ્વઅધ્યયનપોથીમાં આપવામાં આવેલ સાહિત્યમાં વિદ્યાર્થીઓના ભિન્ન ભિન્ન પ્રતિયારોને પણ સ્વીકારવામાં આવ્યા છે. શિક્ષકો અને વાલીઓએ વિદ્યાર્થીઓને પાઠ્યપુસ્તકમાં આપેલી વિગતો ઉપરાંત પાઠ્યપુસ્તકમાં Between the lines અને તેથી આગળ વધી Beyond the textbook વિચારતા, વાંચતા અને માહિતી પ્રાપ્ત કરતા કરવાના છે. આ માટે વિવિધ માધ્યમોથી વિદ્યાર્થીઓને પ્રેરણા અને અધ્યયન સામગ્રી પૂરી પાડવાની છે.

રાષ્ટ્રીય શિક્ષણ નીતિ-2020માં અધ્યયન નિષ્પત્તિ પર ભાર મૂકવામાં આવ્યો છે. આ અધ્યયન નિષ્પત્તિઓને લક્ષમાં લઈને વિદ્યાર્થીઓમાં અપેક્ષિત પરિવર્તનની પ્રક્રિયાને યોગ્ય દિશા મળી રહેશે. આ સ્વઅધ્યયનપોથી NAS જેવાં રાષ્ટ્રીય કક્ષાનાં સર્વેક્ષણોમાં આપણા વિદ્યાર્થીઓને પોતાની પ્રતિભા દર્શાવવામાં મદદરૂપ થઈ શકશે તેવી અપેક્ષા છે.

અનુક્રમણિકા
પ્રથમ સત્ર

1.	બજારમાં	1
2.	એક જ દે ચિનગારી	6
3.	જુમો ભિરતી	11
4.	તને ઓળખું છું, મા	17
5.	એક મુલાકાત	22
6.	ધૂળિયે મારગ	27
7.	દેશભક્ત શેઠ જગડુશા	30
8.	આજ આનન્દ	36
9.	દીકરાનો મારનાર	41
10.	અઢી આના	46

દ્વિતીય સત્ર

11.	વળાવી બા આવી	53
12.	નવા વર્ષના સંકલ્પો	57
13.	શરૂઆત કરીએ	62
14.	સાકરનો શોધનારો	66
15.	અખંડ ભારતના શિલ્પી	72
16.	સુદામો દીઠા શ્રીકૃષ્ણદેવ રે!	78
17.	સંસ્કારની શ્રીમંતાઈ	83
18.	દુહા - મુક્તક - હાઈકુ	87
19.	સાંઢ નાથ્યો	91
20.	બહેનનો પત્ર	97
21.	કમાડે ચીતર્યા મેં	104
22.	કિસ્સા - ટુચકા	108

1. બજારમાં

અધ્યયન નિષ્પત્તિ :

- G 801 વિવિધ સાહિત્ય સ્વરૂપો સાંભળે છે, સમજે છે અને અભિવ્યક્ત કરે છે.
- G 802 પરિચિત કે અપરિચિત પરિસ્થિતિમાં સંવાદ, ચર્યા, વર્ણન, વિશ્લેષણ કરી પોતાના અભિપ્રાયો વ્યક્ત કરે છે.
- G 803 રમતો, પ્રવૃત્તિઓ, મુલાકાતો, ઇન્ટરવ્યૂ, પ્રોજેક્ટ કાર્ય દ્વારા સમજ કેળવે છે.
- G 806 વેબસાઈટ, ઇમેઈલ, એસ.એમ.એસ. તથા ન્યૂઝરિપોર્ટનું નિર્માણ કરી તેનું આદાનપ્રદાન કરી શકે છે.
- G 808 વાંચેલાં પુસ્તકોનો સારાંશ અને સમીક્ષા કરે છે.

પ્રશ્ન 1. તમારા ગામ / શહેરમાં તમારા મનગમતા સૈનિક / રમતવીર આવે અને તમારે એમનો ઇન્ટરવ્યૂ લેવાનો થાય તો તમારે એમને પૂછવા માટેના પ્રશ્નોની યાદી તૈયાર કરો.

ઉદા. તમને સૈનિક કે રમતવીર બનવાની ઇચ્છા કેમ થઈ?

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____

પ્રશ્ન 2. ‘હું પણ બનીશ મહાન’ આ પંક્તિનો સાર તમારા શબ્દોમાં લખો.

પ્રશ્ન ૩. તમે ગઈકાલનો દિવસ કેવી રીતે વિતાવ્યો, શું-શું કર્યું તેનું વર્ણન ડાયરી સ્વરૂપે કરો.

આજે સવારે હું જાગ્યો / જાગી. ત્યારબાદ

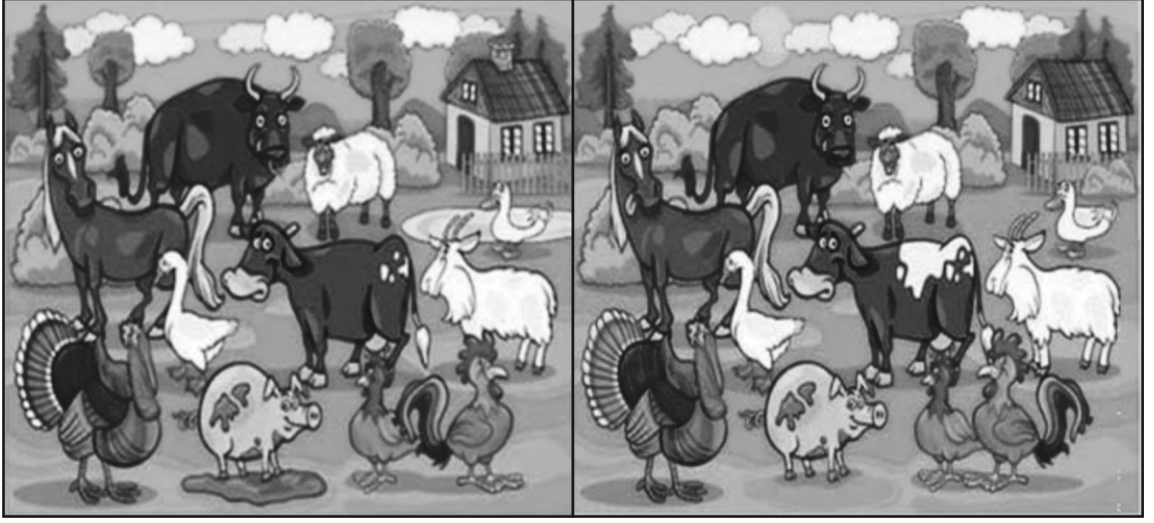
પ્રશ્ન ૪. (અ) નીચેના ચિત્રનું ઝીણવટથી અવલોકન કરી તેના વિશે તમારા શબ્દોમાં લખો.

પ્રશ્ન 4. (બ) નીચે આપેલાં ચિત્રોમાં રહેલો તફાવત શોધીને લખો.

પ્રશ્ન 5. નીચેનો ફકરો વાંચીને આપેલા પ્રશ્નોના જવાબ આપો.

હવાડામાં નહિ જેવું પાણી હતું. કરશને નિસાસો નાખ્યો. એણે નજર ફેરવીને ગમાણ તરફ જોયું. પોતાના બંને બળદને જોઈને એ જાણે ભાંગી પડ્યો. એક બળદ બેઠો હતો અને બીજો વાગોળતો હતો. કરશને ફરીથી નિસાસો નાખીને આકાશ સામે જોયું.

1. હવાડામાં નહિ જેવું પાણી હતું, એટલે?

(અ) હવાડામાં ઘણું પાણી હતું. (બ) હવાડામાં થોડું ઘણું પાણી હતું. (ક) હવાડામાં પાણી નહોતું.

2. ‘કરશને દુઃખથી આહ નાખી’ આ મતલબનું વાક્ય ફકરામાંથી શોધીને લખો.

3. 'ઢોરના નીરણ માટે આડું લાકડું રાખી કરેલી જગ્યા' એટલે...

(અ) ગમાણ

(બ) ઘોડાર

(ક) કોઠી

4. કરશને કેમ આકાશ સામે જોયું?

5. 'ખાધેલું મોંમાં લાવી ફરી ચાવતો હતો.' - રેખાંકિત શબ્દસમૂહનો અર્થ ફકરામાંથી શોધીને લખો.

પ્રશ્ન 6. તમે જોયેલા બજારનું વર્ણન કરો.

પ્રશ્ન 7. તમારા ગામના બજારમાં અને તમારા તાલુકાના બજારમાં શો-શો તફાવત છે તે લખો.

પ્રશ્ન 8. તમારે ‘સરદાર વલ્લભભાઈ પટેલ’ વિશે નિબંધ લખવાનો છે. તો તમે ક્યાંથી માહિતી મેળવશો? શી માહિતી મેળવશો?

ક્યાંથી ?

શી માહિતી?

(1) શિક્ષકને પૂછીશ.

(1) સરદાર પટેલના જન્મસ્થળ વિશેની માહિતી

(2) _____

(2) _____

(3) _____

(3) _____

(4) _____

(4) _____

(5) _____

(5) _____

પ્રશ્ન 9. ‘આત્મનિર્ભર ભારત’ અંતર્ગત તમે આત્મનિર્ભર કેવી-કેવી રીતે બની શકો તે અંગે વિચારીને લખો.

રચનાત્મક મૂલ્યાંકન :

ક્રમ	અધ્યયન નિષ્પત્તિ	સિદ્ધિઓ		
		✗	?	✓
G 801	વિવિધ સાહિત્ય સ્વરૂપો સાંભળે છે, સમજે છે અને અભિવ્યક્ત કરે છે.			
G 802	પરિચિત કે અપરિચિત પરિસ્થિતિમાં સંવાદ, ચર્ચા, વર્ણન, વિશ્લેષણ કરી પોતાના અભિપ્રાયો વ્યક્ત કરે છે.			
G 803	રમતો, પ્રવૃત્તિઓ, મુલાકાતો, ઇન્ટરવ્યૂ, પ્રોજેક્ટ કાર્ય દ્વારા સમજ કેળવે છે.			
G 806	વેબસાઈટ, ઇમેઇલ, એસ.એમ.એસ. તથા ન્યૂઝરિપોર્ટનું નિર્માણ કરી તેનું આદાનપ્રદાન કરી શકે છે.			
G 808	વાંચેલાં પુસ્તકોનો સારાંશ અને સમીક્ષા કરે છે.			

તારીખ _____

શિક્ષકની સહી _____

2. એક જ દે ચિનગારી

અધ્યયન નિષ્પત્તિ :

G 801 વિવિધ સાહિત્ય સ્વરૂપો સાંભળે છે, સમજે છે અને અભિવ્યક્ત કરે છે.

G 802 પરિચિત કે અપરિચિત પરિસ્થિતિમાં સંવાદ, ચર્ચા, વર્ણન, વિશ્લેષણ કરી પોતાના અભિપ્રાયો વ્યક્ત કરે છે.

G 815 કાવ્યપંક્તિઓનું પદ્યમાંથી ગદ્યમાં અને ગદ્યમાંથી પદ્યમાં લેખન કરે છે.

પ્રશ્ન 1. તમે શાળા પુસ્તકાલયમાંથી પુસ્તકો મેળવીને વાંચતા જ હશો. તમને વધારે પસંદ પડેલા કોઈ એક પુસ્તક વિશે લખો.

પ્રશ્ન 2. નીચે આપેલી વિશિષ્ટ પરિસ્થિતિમાં શું-શું કરી શકાય તે લખો.

1. તમે ઘરમાં છો અને ભૂકંપના આંચકા અનુભવાય તો તમે શું કરો? શા માટે?

---

2. તમે રસ્તા પર જઈ રહ્યાં છો ને નજીકમાં જ કોઈ અકસ્માત સર્જાય તો શું કરશો?

---

3. વિનય NMMS ની પરીક્ષા આપવા ગયો, પરંતુ પરીક્ષાખંડમાં ગયા પછી યાદ આવ્યું કે તે પોતાની હોલ ટિકિટ (પ્રવેશપત્ર) ઉતાવળમાં ઘરે ભૂલીને આવ્યો છે. આ સ્થિતિમાં વિનય શું કરશે?

પ્રશ્ન 3. નીચેના શબ્દોનો ઉપયોગ કરીને એક રસપ્રદ ફકરો લખો.

(ઠંડી, જિંદગી, તણખો, સૂરજ, કાયા, ધીરજ, મહેનત, વિપત્તિ, વાત, લોટું, આભ)

પ્રશ્ન 4. નીચેના ફકરામાંથી અનુનાસિક શબ્દો શોધીને લખો.

જિંદગીમાં જેને દુઃખ જ ન આવ્યું હોય એવો કોઈ માણસ હોઈ શકે? ઈશ્વરને આપણે વંદન કરીએ ત્યારે મોટાભાગે એની પાસે સુખ ને સમૃદ્ધિ માગીએ છીએ, પરંતુ આપણે એ સ્વીકારીને જ ચાલવું જોઈએ કે, જીવનના માર્ગમાં પુષ્પોની જેમ કંટકો પણ વેરાયેલા હોય છે. આપણે સાચવી-સાચવીને આગળ વધવાનું હોય છે. સંતો ને મહંતો પણ કહે જ છે કે જીવનના પંથને ઉજાળવા માટેનો મંત્ર એક જ છે કે સુખમાં છકી ન જવું અને દુઃખમાં ડરી ન જવું! જીવનરૂપી જંગને જીતવાની ગુરુચાવી એક જ છે સુખ-દુઃખનો સ્વીકાર!

_____, _____, _____, _____, _____

પ્રશ્ન 5. કૌંસમાં આપેલા શબ્દનું યોગ્ય રૂપ બનાવી ખાલી જગ્યા પૂરો.

1. _____ માણસે બધાને સાચી સલાહ આપી. (ડાહ્યું)
2. તેણે _____ પાણીમાં ડૂબકી મારી. (ગિંટું)
3. _____ શહેરોમાં ગીચ વસ્તી હોય છે. (મોટું)
4. મીના પરીક્ષામાં _____ નંબરે પાસ થઈ. (પહેલું)
5. _____ અક્ષર હાથનું ઘરેણું છે. (સારું)

પ્રશ્ન 6. નીચે આપેલા શબ્દોનો ઉપયોગ કરી ઉદાહરણ પ્રમાણે વાક્ય બનાવો.

ઉદા. મહેનત - શરીર

વાક્ય : મહેનત કરવાથી શરીર સારું રહે છે.

1. મુશ્કેલી - જીવન

વાક્ય : _____

2. ગાન - પંખી

વાક્ય : _____

3. અગ્નિ - મનુષ્ય

વાક્ય : _____

4. તાજખો - મકાન

વાક્ય : _____

5. ધીરજ - સફળ

વાક્ય : _____

પ્રશ્ન 7. નીચેનાં વાક્યોમાંના રેખાંકિત શબ્દોને સ્થાને કૌંસમાં આપેલા શબ્દનો ઉપયોગ કરીને અર્થ જાળવીને ફરીથી લખો.

ઉદાહરણ : રાજાએ ધીરજ રાખી. (ઉતાવળ)

રાજાએ ઉતાવળ ન કરી.

1. મનોજ વહેલો પહોંચ્યો. (મોડો)

2. તે અસત્ય ન બોલ્યો. (સત્ય)

3. શેઠ ઉદાર હતા. (કંજૂસ)

4. ઓરડામાં અજવાળું હતું. (અંધારું)

પ્રશ્ન ૪. ‘એક જ દે ચિનગારી’ જેવું અન્ય એક પ્રાર્થનાગીત લખો.

[illegible]

પ્રશ્ન 9. નીચેની કાવ્યપંક્તિઓને વાક્યસ્વરૂપે લખો.

ઉદા. એક જ દે ચિનગારી, મહાનલ! એક જ દે ચિનગારી

વાક્ય હે અગ્નિસ્વરૂપ પરમાત્મા! અમને જ્ઞાનરૂપી એક તણખો આપ!

1. ચક્રમક લોહું ઘસતાં-ઘસતાં, ખરચી જિંદગી સારી.

2. જામગરીમાં તણખો ન પડ્યો, ન ફળી મહેનત મારી.

3. ચાંદો સળગ્યો, સૂરજ સળગ્યો, સળગી આભઅટારી.

4. ઠંડીમાં મુજ કાયા થથરે; ખૂટી ધીરજ મારી;

5. વિશ્વાનલ! હું અધિક ન માગું; માગું એક ચિનગારી;

રચનાત્મક મૂલ્યાંકન :

ક્રમ	અધ્યયન નિષ્પત્તિ	સિદ્ધિઓ		
		×	?	✓
G 801	વિવિધ સાહિત્ય સ્વરૂપો સાંભળે છે, સમજે છે અને અભિવ્યક્ત કરે છે.			
G 802	પરિચિત કે અપરિચિત પરિસ્થિતિમાં સંવાદ, ચર્ચા, વર્ણન, વિશ્લેષણ કરી પોતાના અભિપ્રાયો વ્યક્ત કરે છે.			
G 815	કાવ્યપંક્તિઓનું પદ્યમાંથી ગદ્યમાં અને ગદ્યમાંથી પદ્યમાં લેખન કરે છે.			

તારીખ _____

શિક્ષકની સહી _____

3. જુમો ભિસ્તી

અધ્યયન નિષ્પત્તિ :

- G 802 પરિચિત કે અપરિચિત પરિસ્થિતિમાં સંવાદ, ચર્ચા, વર્ણન, વિશ્લેષણ કરી પોતાના અભિપ્રાયો વ્યક્ત કરે છે.
- G 803 રમતો, પ્રવૃત્તિઓ, મુલાકાતો, ઈન્ટરવ્યૂ, પ્રોજેક્ટ કાર્ય દ્વારા સમજ કેળવે છે.
- G 813 દુયકાઓ, કિસ્સાઓ, વાર્તાઓ જાતે બનાવી ક્રમશઃ રજૂ કરશે અને જૂથચર્ચા, પ્રશ્નોત્તરી સ્પર્ધામાં ભાગ લઈ રજૂઆત કરે છે.
- G 818 અનુભવેલી સારી બાબતો અંગે ચિંતન કરી વિકટ પરિસ્થિતિમાંથી યોગ્ય ઉકેલ શોધીને લખે છે.

પ્રશ્ન 1. તમે સાંભળેલી / વાંચેલી હોય તેવી એક પશુપ્રેમ કે પંખીપ્રેમની વાર્તાનું વર્ણન તમારા શબ્દોમાં લખો.

પ્રશ્ન 2. વિચારીને લખો.

1. તમે ઘાયલ પંખીને રસ્તામાં પડેલું જુઓ તો શું કરો?

---

2. તમને પ્રિય હોય તેવા પશુ / પંખી માટે તમે શું-શું કરો છો?

---

3. વેણુને બચાવવા માટેના બીજા કયા-કયા પ્રયત્નો થઈ શક્યા હોત?

---

4. જુમાની જગ્યાએ તમે હો તો શું કરો?

પ્રશ્ન 3. નીચે આપેલાં વાક્યોને ઓળખો. પછી કર્તરિ વાક્યરચના હોય તો કર્મણિ અને કર્મણિ વાક્યરચના હોય તો કર્તરિમાં ઉદાહરણ મુજબ ફેરવો.

ઉદાહરણ તરીકે...

તૃષાથી જામફળ ખવાયું. (કર્મણિ વાક્યરચના)

તૃષાએ જામફળ ખાધું. (કર્તરિ વાક્યરચના)

1. રાજેશથી ઘોડીને ઝડપથી દોડાવવામાં આવી.

---

2. જિજ્ઞાસાએ ગીત ગાયું.

---

3. અકબરથી પુસ્તક વંચાયું.

---

4. સુદામા કૃષ્ણને ભેટી પડ્યા.

5. વિક્ટરથી ભોજન કરાવું.

પ્રશ્ન 4. નીચેનાં વાક્યોમાં જુમાનો કયો ભાવ પ્રગટ થાય છે તેની ચર્ચા કરી નોંધ કરો.

(ઈશ્વરેચ્છા, ડર, મિત્રતા, સહાય, ધમકી)

1. “દોસ્ત! ભાગતો નહીં, આપણે બંને સાથે મળીને તેને ભગાડીશું.”

2. દોડો! દોડો! મારી ગાડી સળગી રહી છે.

3. “પરમકૃપાળુ પરમેશ્વરને જે ગમ્યું તે ખરું!”

4. કોરોનાના કેરથી લોકો બહાર જવાનું ટાળી રહ્યા છે.

5. “ભાગી જા, નહીં તો સારાવાટ નહીં રહે.”

પ્રશ્ન 5. નીચે આપેલાં વાક્યોને મળતાં આવતાં વાક્યો પાઠમાંથી શોધીને લખો.

1. આણંદપુરના છેવાડે ત્રણ છાપરાં હતાં.

2. જુમાના ઘરની ખડકી સાવ જર્જરિત હતી.

---

3. જુમો વેણુ માટે ઘાસ ખરીદતો.

---

4. જુમાને ઘરાક વધારવાનો શોખ નહોતો.

---

5. ત્રણ ઝૂંપડાં જેવાં ઘર આમલીની નીચે સમાઈ રહેતાં.

---

6. જુમો એક પૈસામાંથી શાકભાજી ખરીદતો.

પ્રશ્ન 6. રૂઢિપ્રયોગના અર્થને આધારે નીચેનાં વિધાન માટે યોગ્ય ઉત્તર પસંદ કરી તેની સામે ખરા (✓) ની નિશાની કરો.

1. જુમો એક હાથમાંથી બીજા હાથમાં ફર્યા કરતો.

☐

(અ) જુમાને દરેક જણ રમાડતું.

☐

(બ) જુમાની ખૂબ કાળજી લેવાતી.

☐

(ક) જુમાને રમાડવા ઘણા નોકરચાકર હતા.

2. જુમાએ બધા તડકાછાંચડા જોઈ લીધા હતા.

☐

(અ) જુમાએ ઘણાં સુખ ભોગવ્યાં હતાં.

☐

(બ) જુમાએ ઘણાં દુઃખ ભોગવ્યાં હતાં.

☐

(ક) જુમાએ સુખદુઃખની બધી સ્થિતિ અનુભવી હતી.

૩. પૈસાની છોળ આંગણે રેલાતી ત્યારે જુમાને અનેક મિત્રો હતા.

(અ) પૈસાદાર હતો ત્યારે જુમાને ઘણા મિત્રો હતા.

(બ) જુમાને ગરીબીમાં પણ મિત્રોએ સાથ આપ્યો.

(ક) જુમાને હવે કોઈ મિત્રો નહોતા.

પ્રશ્ન ૭. ખોટી જોડણીવાળો શબ્દ તારવીને તેની નીચે લીટી કરીને ખાનામાં સુધારીને લખો.

૧. સંસ્કૃત, પ્રતિતી, તખલ્લુસ, બુદ્ધિ

૨. પ્રજાવત્સલ, પારિતોષિક, વિસ્વાનલ, ભૂમિતિ

૩. વિનિમય, ચિનગારી, પઈસા, પદ્ધતિ

૪. વિશ્રાંતિ, મ્યુનિસિપાલીટી, વિદૂષક, પરમેશ્વર

પ્રશ્ન ૮. કૌંસમાં આપેલ શબ્દોનો ઉપયોગ કરીને વાર્તા બનાવો.

(રણિયામણું, ઘટાદાર, જંગલી પ્રાણીઓ, જંગલ, મેળો, નિર્ણય, રાજા, પસંદ, ટોળું, પાણી, બચાવ, વૃક્ષો, સિંહ)

પ્રશ્ન ૯. નીચેનો ફકરો વાંચીને એ જુઓ પોતે બોલતો હોય એ રીતે લખો.

આજ હવે વેણુની પીઠ ઉપર મોટી મોટી મશક ભરીને જુઓ સવારના પાંચ વાગ્યામાં નીકળતો. વેણુની ઘંટડી ધીમે વાગતી હોય ને જુઓ એકાદ ગઝલ કે ગીત લલકારતો ચાલ્યો જતો હોય. બારણે બારણે પાણી ભરી દીધા પછી શેઠ ને નોકર બંને પાછા વળતા. જુમાએ એક પૈસાને બે ગાજર કે બહુ તો ટામેટાં કે ભાજી પોતાના શાક માટે અને બથ ભરીને ગદબ જેને વેણુ પાછળથી ખાતો આવતો હોય પાડા માટે લીધાં હોય.

આજ હવે વેણુની પીઠ ઉપર મોટી મોટી મશક ભરીને હું સવારના પાંચ વાગ્યામાં નીકળતો.

રચનાત્મક મૂલ્યાંકન :

ક્રમ	અધ્યયન નિષ્પત્તિ	સિદ્ધિઓ		
		×	?	✓
G 802	પરિચિત કે અપરિચિત પરિસ્થિતિમાં સંવાદ, ચર્ચા, વર્ણન, વિશ્લેષણ કરી પોતાના અભિપ્રાયો વ્યક્ત કરે છે.			
G 803	રમતો, પ્રવૃત્તિઓ, મુલાકાતો, ઇન્ટરવ્યૂ, પ્રોજેક્ટ કાર્ય દ્વારા સમજ કેળવે છે.			
G 813	ટુચકાઓ, કિસ્સાઓ, વાર્તાઓ જાતે બનાવી ક્રમશઃ રજૂ કરશે અને જૂથચર્ચા, પ્રશ્નોત્તરી સ્પર્ધામાં ભાગ લઈ રજૂઆત કરે છે.			
G 818	અનુભવેલી સારી બાબતો અંગે ચિંતન કરી વિકટ પરિસ્થિતિમાંથી યોગ્ય ઉકેલ શોધીને લખે છે.			

તારીખ _____

શિક્ષકની સહી _____

4. તને ઓળખું છું, મા

અધ્યયન નિષ્પત્તિ :

G 801 વિવિધ સાહિત્ય સ્વરૂપો સાંભળે છે, સમજે છે અને અભિવ્યક્ત કરે છે.

G 810 વિશેષ વ્યક્તિ, સંસ્થા, પરિચિત પ્રસંગો, સ્થળોની મુલાકાત લઈ તેના જીવનચરિત્ર તથા પરિચય અંગે તેમજ પોતાના વિચારો અને મંતવ્યો આત્મવિશ્વાસપૂર્વક રજૂ કરે છે.

G 819 વ્યાવહારિક વ્યાકરણ જાણે છે અને તેનો ઉપયોગ કરે છે.

પ્રશ્ન 1. તમારી શાળાના શિક્ષક કે વડીલની મદદ લઈને નીચેની કાવ્યપંક્તિઓ પૂર્ણ કરો.

1. હતો હું સૂતો પારણે પુત્ર નાનો,
રુંદું છેક તો રાખતું કોણ છાનો.

તજ તાજું ખાજું મને કોણ દેતું?

2. મીઠાં મધુ ને મીઠા મેહુલા રે લોલ
એથી મીઠી તો મોરી માત રે
જનનીની જોડ સખી નહીં જડે રે લોલ!

હૈયું હેમંત કેરી હેલ રે...

જનનીની જોડ સખી નહીં જડે રે લોલ!

પ્રશ્ન 2. ‘મા’ વિશેનાં કહેવત, રૂઢિપ્રયોગ કે સૂક્તિ મેળવીને તેના અર્થ લખો.

ઉદાહરણ : તરીકે

1. ગોળ વિના મોળો કંસાર

મા વિના સૂનો સંસાર

અર્થ : ગોળ વિના કંસાર મોળો લાગે છે તેવી જ રીતે મા વિના સંસાર સૂનો/સ્વાદ વગરનો લાગે છે.

1. _____

અર્થ : _____

2. _____

અર્થ : _____

3. _____

અર્થ : _____

પ્રશ્ન 3. નીચે આપેલી પરિસ્થિતિમાં તમે શું કરશો તે વિચારીને તમારા શબ્દોમાં લખો.

1. પ્રવાસમાં તમે બીજા વિદ્યાર્થીઓથી વિખૂટા પડી ગયા છો...

_____

_____

_____

_____

2. તમારા ઘરમાં વધુ વરસાદથી પાણી ભરાઈ જાય છે...

_____

_____

_____

_____

3. તમારા ઘરેથી તમારા નાનો ભાઈ કશું કહ્યા વિના બહાર ગયો છે અને મોડી સાંજ સુધી આવ્યો નથી...

---

4. તમે તમારા ઘરે જવાનો રસ્તો ભૂલી ગયા છો...

પ્રશ્ન 4. ‘મા’ શબ્દ માટે વપરાતાં વિશેષણની યાદી બનાવો.

જન્મદાત્રી , _____ , _____ , _____ , _____ , _____

પ્રશ્ન 5. લીટી દોરેલ શબ્દની જગ્યાએ કૌંસમાંથી સમાનાર્થી શબ્દ શોધી વાક્ય ફરીથી લખો.

(તરણાં, સુગંધ, ગરમી)

1. તણખલાં એકઠાં કરીને સુગરી સરસ મજાનો માળો બાંધે છે.

વાક્ય : _____
_____

2. અગરબત્તીની સુવાસથી આખું મંદિર મહેંકી ઊઠ્યું.

વાક્ય : _____
_____

3. ઉનાળામાં લૂથી ઘણા લોકો બીમાર પડે છે.

વાક્ય : _____
_____

પ્રશ્ન 6. તમારા નામમાં વપરાયેલા મૂળાક્ષરોથી શરૂ થતા દશ શબ્દોની સૂચિ કરો. પછી તે શબ્દોનો ઉપયોગ કરી અર્થસભર ફકરો લખી શીર્ષક આપો.

_____, _____, _____, _____, _____
_____, _____, _____, _____, _____

ફકરો :

પ્રશ્ન 7. ‘મા’ વિશે દસ વાક્યો લખો.

પ્રશ્ન 8. તમારા શિક્ષકની મદદ લઈને માતાનું ગૌરવ કરતાં કાવ્યો, વાર્તા, નવલકથા, નિબંધની યાદી તૈયાર કરો.

રચનાત્મક મૂલ્યાંકન :

ક્રમ	અધ્યયન નિષ્પત્તિ	સિદ્ધિઓ		
		✖	?	✓
G 801	વિવિધ સાહિત્ય સ્વરૂપો સાંભળે છે, સમજે છે અને અભિવ્યક્ત કરે છે.			
G 810	વિશેષ વ્યક્તિ, સંસ્થા, પરિચિત પ્રસંગો, સ્થળોની મુલાકાત લઈ તેના જીવનચરિત્ર તથા પરિચય અંગે તેમજ પોતાના વિચારો અને મંતવ્યો આત્મવિશ્વાસપૂર્વક રજૂ કરે છે.			
G 819	વ્યાવહારિક વ્યાકરણ જાણે છે અને તેનો ઉપયોગ કરે છે.			

તારીખ _____

શિક્ષકની સહી _____

5. એક મુલાકાત

અધ્યયન નિષ્પત્તિ :

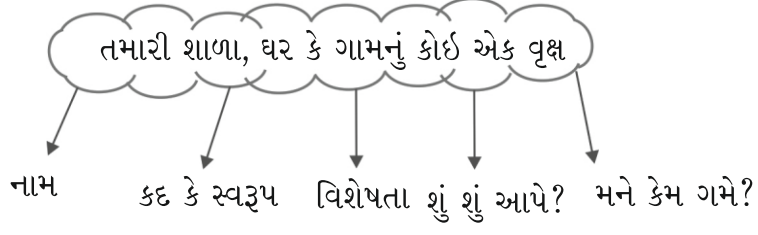
- G 801 વિવિધ સાહિત્ય સ્વરૂપો સાંભળે છે, સમજે છે અને અભિવ્યક્ત કરે છે.
- G 802 પરિચિત કે અપરિચિત પરિસ્થિતિમાં સંવાદ, ચર્ચા, વર્ણન, વિશ્લેષણ કરી પોતાના અભિપ્રાયો વ્યક્ત કરે છે.
- G 805 શિક્ષકની મદદથી દેશ-શ્રાવ્ય સાધનો આધુનિક ઇન્ફર્મેશન ટેકનોલોજીની સમજે કેળવે છે.
- G 806 વેબસાઈટ, ઇમેઈલ, એસ.એમ.એસ. તથા ન્યૂઝરિપોર્ટનું નિર્માણ કરી તેનું આદાનપ્રદાન કરી શકે છે.
- G 810 વિશેષ વ્યક્તિ, સંસ્થા, પરિચિત પ્રસંગો, સ્થળોની મુલાકાત લઈ તેના જીવનચરિત્ર તથા પરિચય અંગે તેમજ પોતાના વિચારો અને મંતવ્યો આત્મવિશ્વાસપૂર્વક રજૂ કરે છે.

પ્રશ્ન 1. નીચેના અહેવાલમાં કેટલીક વિગત છૂટી ગયેલ છે. આ વિગત સાથે તમારો અનુભવ જોડીને અહેવાલ પૂર્ણ કરો.

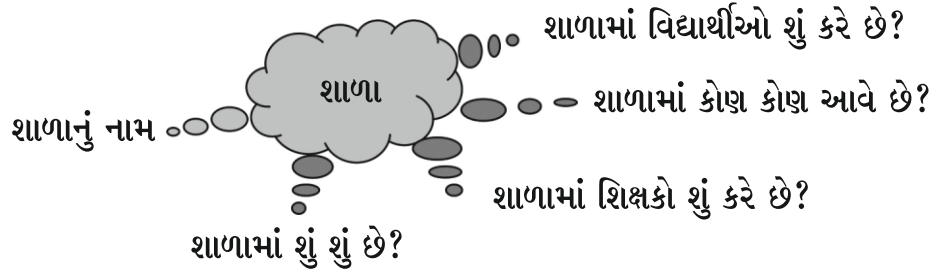
1. અમારી શાળામાંથી પ્રવાસમાં _____ સ્થળે જવાનું આયોજન કરવામાં આવ્યું હતું.
2. _____ તારીખે _____ વારના રોજ _____ વાગ્યે અમે _____ માં બેસીને પ્રવાસે નીકળ્યાં.
3. રસ્તામાં અમે _____
4. અમે _____ પહોંચ્યાં.
5. _____ અમે _____, _____ સ્થળ જોયાં.
6. _____ મને ખૂબ ગમ્યું કારણ કે, _____
7. _____ ની વિશેષતા હતી કે, _____
8. _____ જગ્યાએ મને યાદગાર અનુભવ થયો કે, _____
9. _____
10. _____

પ્રશ્ન 2. નીચે દર્શાવેલ વસ્તુ કે સ્થળ વિશે માહિતી એકત્રિત કરી પાંચ વાક્યો લખો.

1.

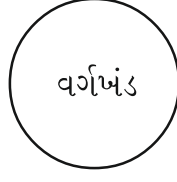
2.

3.

શાળામાં તમારો વર્ગખંડ કયાં આવેલો છે?

આ ખંડમાં શિક્ષક અને
વિદ્યાર્થીઓ ઉપરાંત કોણ
કોણ આવે છે?

વર્ગખંડમાં શું શું છે?

પ્રશ્ન 3. તમારો શાળાનો પહેલો દિવસ યાદ કરો. તે દિવસે તમે શું શું કર્યું તે વિશે પાંચ વાક્યો લખો.

પ્રશ્ન 4. તમારી શાળાના મુખ્ય શિક્ષકનો પરિચય પાંચ વાક્યમાં આપો.

---

6. તમારા આવનારા જન્મદિવસે તમે શું-શું કરશો?

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____

પ્રશ્ન 5. ટેકનોલોજીની મદદથી ગુજરાતની રમતવીર, પુરસ્કારવિજેતા, સરિતા ગાયકવાડ વિશે માહિતી એકત્રિત કરી તેના વિશે પાંચ વાક્ય લખો.

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____

પ્રશ્ન 6. નીચેનો ફકરો વાંચીને આપેલા પ્રશ્નોના જવાબ લખો.

રાજપૂતકાળ દરમિયાન ધાર્મિક તેમજ અન્ય પ્રકારનું સાહિત્ય મોટા પ્રમાણમાં લખાયું. આ યુગમાં રાજાઓ તરફથી વિદ્વાનો અને વિદ્યાને ઘણું ઉત્તેજન મળતું. આ સમયમાં સંસ્કૃત, પ્રાકૃત, તમિલ, કન્નડ, તેલુગુ વગેરે ભાષાઓમાં ઘણું સાહિત્ય લખાયું. સંસ્કૃત ભાષાના મહાન કવિ માઘે ‘શિશુપાલવધ’ નામે મહાકાવ્ય રચ્યું હતું. તેમાં શ્રીકૃષ્ણે શિશુપાલનો વધ કેવી રીતે કર્યો તેનું વર્ણન કર્યું છે. આવા જ બીજા એક કવિ શ્રીહર્ષે નળ અને દમયંતીની કથા ‘નૈષધચરિત’ નામના મહાકાવ્યમાં કરી છે.

પ્રશ્ન :

1. આ ફકરામાં કઈ-કઈ ભાષાઓનો ઉલ્લેખ છે? તમે જાણતા હો તેવી એ સિવાયની બીજી ભાષાઓનાં નામ લખો.

---

2. ફકરામાં વપરાયેલ ‘ધાર્મિક તેમજ અન્ય પ્રકારનું સાહિત્ય મોટા પ્રમાણમાં લખાયું.’ વાક્યનો અર્થ નીચેના પૈકી કયો છે?
- (અ) માત્ર ધાર્મિક સાહિત્ય (બ) ધાર્મિક તેમજ કલાત્મક સાહિત્ય
- (ક) જુદા જુદા ધર્મોનું સાહિત્ય
3. ‘માઘ મહાન કવિ હતા.’ - વાક્યમાં _____ વિશેષણ છે.
- (અ) મહાન (બ) માઘ (ક) કવિ
4. રાજાઓ વિદ્વાનો અને વિદ્યાને શા માટે ઉત્તેજન આપતા હશે?

પ્રશ્ન 7. ‘મહાકાવ્ય’ સિવાય અન્ય કયાં-કયાં કાવ્યસ્વરૂપો વિશે તમે જાણો છો તે લખો.

- (1) સોનેટ (2) _____ (3) _____
- (4) _____ (5) _____

રચનાત્મક મૂલ્યાંકન :

ક્રમ	અધ્યયન નિષ્પત્તિ	સિદ્ધિઓ		
		x	?	✓
G 801	વિવિધ સાહિત્ય સ્વરૂપો સાંભળે છે, સમજે છે અને અભિવ્યક્ત કરે છે.			
G 802	પરિચિત કે અપરિચિત પરિસ્થિતિમાં સંવાદ, ચર્ચા, વર્ણન, વિશ્લેષણ કરી પોતાના અભિપ્રાયો વ્યક્ત કરે છે.			
G 805	શિક્ષકની મદદથી દૃશ્ય-શ્રાવ્ય સાધનો આધુનિક ઇન્ફર્મેશન ટેકનોલોજીની સમજે કેળવે છે.			
G 806	વેબસાઈટ, ઇમેઇલ, એસ.એમ.એસ. તથા ન્યૂઝરિપોર્ટનું નિર્માણ કરી તેનું આદાનપ્રદાન કરી શકે છે.			
G 810	વિશેષ વ્યક્તિ, સંસ્થા, પરિચિત પ્રસંગો, સ્થળોની મુલાકાત લઈ તેના જીવનચરિત્ર તથા પરિચય અંગે તેમજ પોતાના વિચારો અને મંતવ્યો આત્મવિશ્વાસપૂર્વક રજૂ કરે છે.			

તારીખ _____

શિક્ષકની સહી _____

6. ધૂળિયે મારગ

અધ્યયન નિષ્પત્તિ :

G 801	વિવિધ સાહિત્ય સ્વરૂપો સાંભળે છે, સમજે છે અને અભિવ્યક્ત કરે છે.
G 802	પરિચિત કે અપરિચિત પરિસ્થિતિમાં સંવાદ, ચર્ચા, વર્ણન, વિશ્લેષણ કરી પોતાના અભિપ્રાયો વ્યક્ત કરે છે.
G 804	લોકગીતો, લોકસાહિત્યની કથાઓ, નાટકો, સ્થાનિક કક્ષાના સંવાદોની લેખિત રજૂઆત કરે છે.
G 815	કાવ્યપંક્તિઓનું પદ્યમાંથી ગદ્યમાં અને ગદ્યમાંથી પદ્યમાં લેખન કરે છે.

પ્રશ્ન ૧. નીચેના મુદ્દાઓને આધારે વાર્તા લખીને તેને યોગ્ય શીર્ષક આપો.

એક ચોર - ભિક્ષા માગવા એક સાધુનું તેના ઘરે પધારવું - સાધુના ઉપદેશથી પ્રેરાઈને હંમેશાં સાચું બોલવાનું વ્રત લેવું - રાજમહેલમાં ચોરી કરવા જવું - મહેલના દરવાજે પ્રધાનનો મેળાપ - ચોરાયેલી માલમત્તામાં અડધો ભાગ રાખવાની પ્રધાનની શરત - ચોરી કરતાં ચોરનું પકડાઈ જવું - સો કોરડા પ્રધાનને મારવાની ચોરની વિનંતી - પરિણામ.

This image shows a blank sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and extend across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

પ્રશ્ન 2. પંક્તિ પરથી ઉદાહરણ પ્રમાણે વાક્ય બનાવીને લખો.

ઉદાહરણ : કોણે કીધું ગરીબ છીએ? કોણે કીધું રાંક?

વાક્ય આપણે ગરીબ કે રાંક છીએ એવું કોણ કહે છે?

1. કાં ભૂલી જા મને રે ભોળા, આપણા જુદા આંક

વાક્ય _____

2. ખુલ્લાં ખેતર અડખેપડખે, માથે લીલું આભ

વાક્ય _____

3. સુખ-દુઃખોની વારતા કે'તા બાથમાં ભીડી બાથ.

વાક્ય _____

4. ઉપરવાળી બેન્ક બેઠી છે આપણી માલંમાલ

વાક્ય _____

પ્રશ્ન 3. નીચે આપેલા ઉદાહરણ મુજબ સુવિચારો પ્રગટ કરતી કહેવતો શોધીને લખો.

ઉદાહરણ : સંતોષી નર સદા સુખી.

1. _____

2. _____

3. _____

4. _____

5. _____

પ્રશ્ન 4. કૌંસમાં આપેલા શબ્દોનો ઉપયોગ કરીને ખાલી જગ્યા પૂરો.

ઉદાહરણ : ધૂળિયે માર્ગે દોડતી હતી. (ધૂળિયા, પાળિયા, નળિયાં)

1. _____ બળદ પાણી પીતો હતો. (શામળો, કામળો, ધાબળો)

2. વીરના _____ હીરલા જડ્યા રે લોલ! (વાવણિયો, વાવણિયે, વાવણી)

3. _____ કાંઈ હંસ-પોપટને મોર. (વાંસળી, વાંસળિયે, વાંસળીએ)

4. _____ રાતાં ફૂલ રે ભમ્મર રે રંગ ડોલરિયો! (ઝૂમખડું, ઝૂમખડે, ઝૂમખું)

5. મને _____ ચમકતો ચાંદલો ગમે! (આભલે, આભ, આભલું)

પ્રશ્ન 5. જોડકાં જોડો.

અ	બ
1. ગાય : હાથી	મોર : _____ (ચકલી, માણસ, જિબ્રા, જિરાફ)
2. ઘોડો : તબેલો	વહાણ : _____ (વખાર, ગેરેજ, વાડો, ગોદી)
3. કોયલ : ટહુકો	ગુલાબ : _____ (છોડ, ફૂલ, સુગંધ, વૃક્ષ)
4. ઘોડો : ગધેડો	વાઘ : _____ (સિંહ, બિલાડી, બોડ, ભેંસ)
5. આંખ : ચશ્માં	કાન : _____ (એરિંગ, ટેલિફોન, મેગાફોન, એડિફોન)

પ્રશ્ન 6. તમારા વિસ્તારમાં બોલાતા તળપદા શબ્દો વડીલો-શિક્ષકો પાસેથી જાણીને તે શબ્દો અને તેના અર્થ લખો.

_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____

પ્રશ્ન 7. અહીં કવિએ માર્ગને ‘ધૂળિયો’ કહ્યો છે. નીચે આપેલા શબ્દો માટે તમે કયો શબ્દ વાપરશો?

_____	વરસાદ	_____	પાટિયું	_____	ગામડું
_____	બળદ	_____	વડલો	_____	કૂતરી
_____	કપડાં	_____	ખેતર	_____	દૂધ

રચનાત્મક મૂલ્યાંકન :

ક્રમ	અધ્યયન નિષ્પત્તિ	સિદ્ધિઓ		
		✗	?	✓
G 801	વિવિધ સાહિત્ય સ્વરૂપો સાંભળે છે, સમજે છે અને અભિવ્યક્ત કરે છે.			
G 802	પરિચિત કે અપરિચિત પરિસ્થિતિમાં સંવાદ, ચર્ચા, વાર્ણન, વિશ્લેષણ કરી પોતાના અભિપ્રાયો વ્યક્ત કરે છે.			
G 804	લોકગીતો, લોકસાહિત્યની કથાઓ, નાટકો, સ્થાનિક કલાના સંવાદોની લેખિત રજૂઆત કરે છે.			
G 815	કાવ્યપંક્તિઓનું પદ્યમાંથી ગદ્યમાં અને ગદ્યમાંથી પદ્યમાં લેખન કરે છે.			

તારીખ _____

શિક્ષકની સહી _____

7. દેશભક્ત શેઠ જગડુશા

અધ્યયન નિષ્પત્તિ :

- G 801 વિવિધ સાહિત્ય સ્વરૂપો સાંભળે છે, સમજે છે અને અભિવ્યક્ત કરે છે.
- G 803 રમતો, પ્રવૃત્તિઓ, મુલાકાતો, ઇન્ટરવ્યૂ, પ્રોજેક્ટ કાર્ય દ્વારા સમજ કેળવે છે.
- G 806 વેબસાઈટ, ઈમેઈલ, એસ.એમ.એસ. તથા ન્યૂઝરિપોર્ટનું નિર્માણ કરી તેનું આદાનપ્રદાન કરી શકે છે.
- G 809 આશરે 5000 જેટલા શબ્દો જાણે છે અને શબ્દકોશની મદદથી માન્ય જોડણીનો વ્યાવહારિક ઉપયોગ કરે છે.

પ્રશ્ન 1. નીચે આપેલા પ્રશ્નોના જવાબ આપો.

1. પ્રજાવત્સલ અને દેશભક્ત એટલે શું?

---

2. કોરોના મહામારીના સમયમાં તમે અન્યને કેવી કેવી મદદ કરી શકો?

---

3. ચોમાસામાં વરસાદ જ ન પડે તો આપણે શી-શી મુશ્કેલીઓ પડે?

---

4. તમે બચત કરેલા પૈસા કે છલોછલ ભરાયેલા ગલ્લાના પૈસા ક્યાં-ક્યાં વાપરશો?

---

5. ભારત દેશ માટે તમે શું કરી શકો?

પ્રશ્ન ૨. તમારા શિક્ષક કે વડીલ પાસેથી કુદરતી આપત્તિ વિશે જાણી તેના વિશે વિસ્તારથી લખો.

[illegible]

પ્રશ્ન ૩. તમારા વિસ્તારમાં નીચેની પરિસ્થિતિ ઊભી થાય ત્યારે તમે શું કરશો? કોઈ એક વિશે લખો.

- નદીમાં ભયાનક પૂર આવ્યું છે.
- વાવાઝોડાથી ખૂબ નુકસાન થયું છે.
- આ વર્ષે અતિ વરસાદ પડ્યો છે.

પ્રશ્ન ૪. નીચેના એક શીર્ષક પરથી દશ-બાર વાક્યો લખો.

- હું પણ એક દેશભક્ત
- દાનપેટી બોલે છે.

પ્રશ્ન 5. રક્ષાબંધનના પર્વ પહેલાં નીલમ અને જિજ્ઞા બંને જાતે રાખડીઓ બનાવીને તેમના વર્ગના વિદ્યાર્થીઓને ભેટ આપવાનું નક્કી કરે છે. આ બંને વચ્ચે થયેલી વાતોના સંવાદો લખો.

નીલમ : જિજ્ઞા, રક્ષાબંધન નજીક છે એ તો તું જાણે જ છે ને!

જિજ્ઞા : જાણું કેમ નહિ! આવતા અઠવાડિયે જ છે.

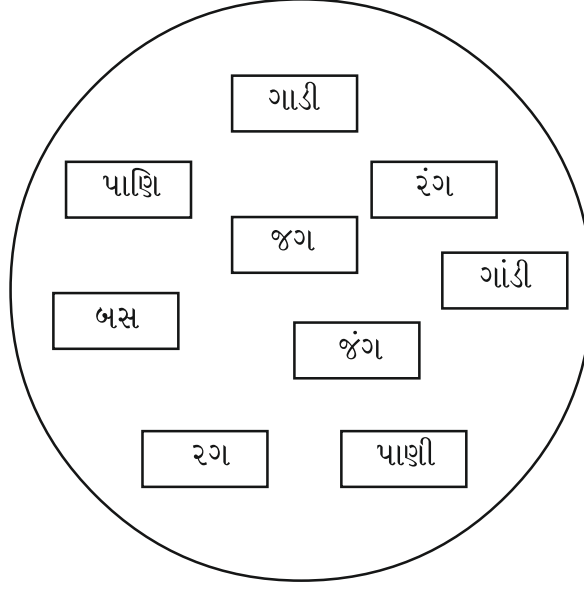
પ્રશ્ન 6. નીચે આપેલા શબ્દસમૂહ માટે વપરાતો એક શબ્દ કોઠામાંથી શોધીને ઉદાહરણ પ્રમાણે તેની ફરતે વર્તુળ કરો.

1. સરસામાન કે અનાજ રાખવાની જગ્યા
2. આંગળી ઉપરની સાંધા આગળની રેખા
3. દરવાજા પાસે ઊભો રહી ચોકી કરનાર
4. ખૂટે નહિ તેવું
5. શબને ઓઢાડવાનું કપડું

6. દીવાલ પર લગાવેલી જાહેરાત
7. ભયંકર આફત સૂચવનારી ભવિષ્યવાણી
8. મોટો રુઆબદાર વેપારી
9. આરપાર જોઈ શકાય તેવું

વ	કા	ર	વે	ઢો	મા	જ્ઞ	જ
ખા	મ	જા	ક	દ	ર	વા	ન
ર	જા	શા	હ	સો	દા	ગ	ર
ડા	ર	ખા	ટ	છ	ધ	ણી	ક
જ	ભીં	ત	પ	ત્ર	વા	ત	ફ
અ	ખૂ	ટ	ઠ	ળ	ચા	થા	ન
બ	ર	લ	કા	મ	ફા	પ	ગ
હ	પા	ર	દ	ર્શ	ક	શ	ભ

પ્રશ્ન 7. આપેલા વર્તુળમાંથી સાચો શબ્દ પસંદ કરી નીચેની ખાલી જગ્યામાં લખો.

1. પાટા પર રેલ _____ ચાલી જાય છે.
2. કોઈની દુઃખતી _____ દબાવવી નહીં.
3. કોરોના સામેનો _____ આપણે ચોક્કસ જીતીશું.
4. સિકંદર _____ જીતવા નીકળ્યો હતો.
5. કૃષ્ણના _____ માં ચક્ર હતું.
6. વાહ! ચિત્રમાં કેવા સરસ મજાના _____ પૂર્યા છે.

પ્રશ્ન 8. નીચે આપેલા શબ્દનો ઉપયોગ કરી ઉપમા અથવા રૂપક અલંકારનું વાક્ય બનાવીને લખો અને ખાનામાં તેનો પ્રકાર લખો.

ઉદાહરણ : પ્રજા

વિશળદેવની પ્રજા પારેવાં જેવી ભોળી હતી.

ઉપમા અલંકાર

1. રાજા

વાક્ય : _____

2. સિંહાસન

વાક્ય : _____

3. વરસાદ

વાક્ય : _____

4. ગુજરાત

વાક્ય : _____

5. રોટલો

વાક્ય : _____

પ્રશ્ન 9. બંધબેસતાં જોડકાં જોડો.

‘અ’	‘બ’
1. હું વહેલો ન ઊઠ્યો હોત તો	1. પાટણની પ્રજા ભૂખે મરત!
2. મેં ઉચ્ચ અભ્યાસ કર્યો	2. પણ હું સફળ ન થયો.
3. જગદુશાએ અનાજ ન આપ્યું હોત તો	3. કેમ કે તેને તરતાં આવડતું હતું.
4. મેં પ્રયત્ન તો કર્યો.	4. હું ગાડી ચૂકી ગયો હોત.
5. તે પૂરમાં બચી ગયો.	5. તેથી હું મોટો અધિકારી બન્યો.

રચનાત્મક મૂલ્યાંકન :

ક્રમ	અધ્યયન નિષ્પત્તિ	સિદ્ધિઓ		
		✗	?	✓
G 801	વિવિધ સાહિત્ય સ્વરૂપો સાંભળે છે, સમજે છે અને અભિવ્યક્ત કરે છે.			
G 803	રમતો, પ્રવૃત્તિઓ, મુલાકાતો, ઇન્ટરવ્યૂ, પ્રોજેક્ટ કાર્ય દ્વારા સમજ કેળવે છે.			
G 806	વેબસાઈટ, ઇમેઈલ, એસ.એમ.એસ. તથા ન્યૂઝરિપોર્ટનું નિર્માણ કરી તેનું આદાનપ્રદાન કરી શકે છે.			
G 809	આશરે 5000 જેટલા શબ્દો જાણે છે અને શબ્દકોશની મદદથી માન્ય જોડણીનો વ્યાવહારિક ઉપયોગ કરે છે.			

તારીખ _____

શિક્ષકની સહી _____

8. આજ આનન્દ

અધ્યયન નિષ્પત્તિ :

- G 809 આશરે 5000 જેટલા શબ્દો જાણે છે અને શબ્દકોશની મદદથી માન્ય જોડણીનો વ્યાવહારિક ઉપયોગ કરે છે.
- G 812 સાંભળેલી કે વાંચેલી તથા પાઠ્યપુસ્તક અને અન્ય સામગ્રીમાંથી યોગ્ય તારણ કાઢી પ્રશ્નોના જવાબ લખે અને કાર્યકારણ સંબંધોને આધારે વધારે માહિતી મેળવવા ‘શા માટે?’, ‘કેવી રીતે?’ જેવા પ્રશ્નો પૂછીને જવાબ આપે છે.
- G 816 ગદ્ય તથા પદ્યનું સ્વતંત્રલેખન કરે છે. નિબંધલેખન, વાર્તા, કાવ્ય, ઉખાણાં, નિબંધ, અરજીલેખન, અહેવાલ, ઘટના કે પ્રસંગ, પ્રેસનોટ, પ્રવાસવર્ણન, આત્મકથા મિનિટ્સ ડાયરી વગેરે લખે છે.
- G 819 વ્યાવહારિક વ્યાકરણ જાણે છે અને તેનો ઉપયોગ કરે છે.

પ્રશ્ન 1. તમારા વિસ્તારમાં ગવાતું તમારું મનગમતું લોકગીત લખો.

પ્રશ્ન 2. ચિત્ર જોઈ તેના વિશે 10 વાક્યો લખો.

This image shows a blank sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and extend across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

પ્રશ્ન ૩. નીચે આપેલા શબ્દોને યોગ્ય ક્રમમાં ગોઠવી તેનું એક-એક વાક્ય બનાવી લખો.

(વાવણી, ઊપજ, બળદ, વીજળી, વરસાદ, બાજરો, કોઠાર, ગડગડાટ, લણણી, ખેડૂત)

This image shows a blank sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

પ્રશ્ન 4. આપેલા ઉદાહરણ મુજબ નીચેના શબ્દોમાંથી ત્રણ-ત્રણ શબ્દોની જોડ બનાવો.

ઉદાહરણ : આંગણું, ફળિયું, ઓટલો

(ઓતર-દખણ, કપાસ, વીજળી, ઘૂઘરી, બીજ, આભ-ધરતી, વાવણી, બળદ, જાર, પૂર્વપશ્ચિમ, ગડગડાટ, બાજરો, હળ, ચમકારા, ઊપજ)

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____

પ્રશ્ન 5. તમને આવડતું કોઈ એક વર્ષાગીત લખો.

પ્રશ્ન 6. નીચે આપેલા શબ્દોમાંથી ધ્વનિઓ છૂટા પાડીને લખો.

ઉદાહરણ : ધરતી = ધ્ + અ + ર્ + અ + ત્ + ઈ

1. આનંદ = _____
2. લલાટ = _____
3. વિદ્યાર્થી = _____
4. ગાય = _____
5. સરિતા = _____

પ્રશ્ન 7. નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ આપો.

1. ખેડૂતને વરસાદ આવે ત્યારે આનન્દ થાય છે, તમને ક્યારે ક્યારે આનન્દ થાય છે?

---

2. વરસાદ પડે ત્યારે તમે શું-શું કરો છો?

---

3. વરસાદને લગતા પાંચ શબ્દો લખી તેનો વાક્યપ્રયોગ કરો.

---

4. ચોમાસાની ઋતુ સિવાય વરસાદ આવે ખરો? આવે તો તેને આપણે શું કહીએ છીએ?

---

5. લોકગીત એટલે શું?

પ્રશ્ન 8. નીચે આપેલા ઉદાહરણ મુજબ વ્યવસાયકારને ઉપયોગી સાધન-સામગ્રી આપેલ છે, તે મુજબ આપેલ વ્યવસાયકારનાં સાધન-સામગ્રી લખો.

ઉદાહરણ : ખેડૂત = હળ, દાતરડું, બળદગાડું, વાવણિયું, ટ્રેક્ટર

1. દરજી = _____
2. સુથાર = _____
3. કડિયો = _____
4. ડૉક્ટર = _____
5. કાઠિયો = _____

પ્રશ્ન 9. આ લોકગીતમાં કેટલાક તળપદા શબ્દોનો ઉપયોગ થયો છે. તમે તમારા વિસ્તારમાં બોલાતા દશ શબ્દો લખો.

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____
6. _____
7. _____
8. _____
9. _____
10. _____

રચનાત્મક મૂલ્યાંકન :

ક્રમ	અધ્યયન નિષ્પત્તિ	સિદ્ધિઓ		
		x	?	✓
G 809	આશરે 5000 જેટલા શબ્દો જાણે છે અને શબ્દકોશની મદદથી માન્ય જોડણીનો વ્યાવહારિક ઉપયોગ કરે છે.			
G 812	સાંભળેલી કે વાંચેલી તથા પાઠ્યપુસ્તક અને અન્ય સામગ્રીમાંથી યોગ્ય તારણ કાઢી પ્રશ્નોના જવાબ લખે અને કાર્યકારણ સંબંધોને આધારે વધારે માહિતી મેળવવા ‘શા માટે?’, ‘કેવી રીતે?’ જેવા પ્રશ્નો પૂછીને જવાબ આપે છે.			
G 816	ગદ્ય તથા પદ્યનું સ્વતંત્રલેખન કરે છે. નિબંધલેખન, વાર્તા, કાવ્ય, ઉપાણી, નિબંધ, અરજીલેખન, અહેવાલ, ઘટના કે પ્રસંગ, પ્રેસનોટ, પ્રવાસવર્ણન, આત્મકથા મિનિટ્સ ડાયરી વગેરે લખે છે.			
G 819	વ્યાવહારિક વ્યાકરણ જાણે છે અને તેનો ઉપયોગ કરે છે.			

તારીખ _____

શિક્ષકની સહી _____

9. દીકરાનો મારનાર

અધ્યયન નિષ્પત્તિ :

G 801	વિવિધ સાહિત્ય સ્વરૂપો સાંભળે છે, સમજે છે અને અભિવ્યક્ત કરે છે.
G 802	પરિચિત કે અપરિચિત પરિસ્થિતિમાં સંવાદ, ચર્ચા, વર્ણન, વિશ્લેષણ કરી પોતાના અભિપ્રાયો વ્યક્ત કરે છે.
G 804	લોકગીતો, લોકસાહિત્યની કથાઓ, નાટકો, સ્થાનિક કક્ષાના સંવાદોની લેખિત રજૂઆત કરે છે.
G 808	વિવિધ સામાજિક પરિસ્થિતિ સંદર્ભે વ્યવહારમાં મેળા ઉત્સવોમાં ભાષામાં થતી રજૂઆત સમજે છે.
G 812	સાંભળેલી કે વાંચેલી તથા પાઠ્યપુસ્તક અને અન્ય સામગ્રીમાંથી યોગ્ય તારણ કાઢી પ્રશ્નોના જવાબ લખે અને કાર્યકારણ સંબંધોને આધારે વધારે માહિતી મેળવવા ‘શા માટે?’, ‘કેવી રીતે?’ જેવા પ્રશ્નો પૂછીને જવાબ આપે છે.

પ્રશ્ન 1. તમારા શિક્ષક અથવા વડીલ પાસેથી તમારા વિસ્તારની લોકકથા સાંભળીને એને તમારા શબ્દોમાં લખો.

[illegible]

પ્રશ્ન 2. નીચેનાં જોડકાં જોડો.

‘અ’

‘બ’

1. જીવનચરિત્ર	1. પોતાના જીવન વિશેનું વર્ણન
2. નવલિકા	2. લોકો દ્વારા રચાયેલ સાહિત્ય
3. લોકકથા	3. જેમાંથી ઉપદેશ મળતો હોય તેવી કથા
4. બોધકથા	4. ટૂંકીવાર્તા
5. આત્મકથા	5. બીજા દ્વારા લખાયેલ પ્રખ્યાત વ્યક્તિના જીવનનું વર્ણન

પ્રશ્ન 3. તમારા વિસ્તારમાં વપરાતી લોકબોલીના પાંચ શબ્દો લખી તેનું એક-એક વાક્ય બનાવીને લખો.

1. શબ્દ : _____
વાક્ય : _____
2. શબ્દ : _____
વાક્ય : _____
3. શબ્દ : _____
વાક્ય : _____
4. શબ્દ : _____
વાક્ય : _____
5. શબ્દ : _____
વાક્ય : _____

પ્રશ્ન 4. ‘દીકરાનો મારનાર’ એકમમાં પહેરવેશના નીચેના શબ્દો વપરાયેલ છે.

(ચોરણી, પાસાબંધી કેરિયું, પછેડી, પાઘડી)

તમારા વિસ્તારના લોકોના પહેરવેશ વિશેના પાંચ શબ્દો લખો.

_____

પ્રશ્ન 5. સંધિ છોડો.

1. વિશ્વાનલ : _____
2. જિતેન્દ્ર : _____
3. સપ્તર્ષિ : _____
4. મનોહર : _____
5. સજ્જન : _____

પ્રશ્ન 6. નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ લખો.

1. તમે ધુળેટી કેવી રીતે ઊજવો છો?

---

2. રમતાં-રમતાં તમારાથી અચાનક તમારા મિત્રને વાગી જાય છે તો તમે શું કરશો?

---

3. ધુળેટીના તહેવારમાં ગોઠ્ય ઉઘરાવવામાં આવતી હતી, બીજા કયા કયા તહેવારે ફાળો ઉઘરાવવામાં આવે છે?

---

4. પહેલાંના સમયમાં મુસાફરી માટે ઘોડા, બળદગાડું વગેરેનો ઉપયોગ થતો હતો. હાલમાં મુસાફરી માટે શેનો-શેનો ઉપયોગ થાય છે?

પ્રશ્ન 7. નીચે આપેલાં વાક્યોમાં કયો ભાવ પ્રગટ થાય છે તે કૌંસમાં આપેલ શબ્દમાંથી પસંદ કરી લખો.

(સંવેદના, હર્ષ, ડર, ક્રોધ, ક્ષમા, ઉદારતા)

1. “આ મારી ઘોડી આપું છું, ચડીને ભાગવા માંડ.”

2. તમારી એક ભૂલ હું માફ કરું છું.

3. મેહુલની આંખો ગુસ્સાથી લાલચોળ થઈ ગઈ.

4. મનગમતું રમકડું મળતાં નિશા આનંદથી નાચવા લાગી.

5. મને તરતાં નથી આવડતું તેથી પાણીમાં જવાની મને બહુ બીક લાગે છે.

પ્રશ્ન 8. નીચે આપેલ ખાનામાં જૂના સમયમાં વપરાતા શબ્દો આપેલા છે. તેની સામેના ખાનામાં હાલના સમયમાં વપરાતા શબ્દો લખો.

1. મુસાફરી માટે

ઘોડી

2. રક્ષણ માટે

તલવાર

3. મનોરંજન માટે

ડાયરો

4. સવારના સમયે પીવાનું પીણું

કસુંબો

5. લોકોનું પ્રતિનિધિત્વ કરતી વ્યક્તિ

રાજા

પ્રશ્ન 9. નીચે આપેલ ફકરામાં કૌંસમાં આપેલ શબ્દોને યોગ્ય જગ્યાએ મૂકો.

(પડવો, હુતાશણી, ધુળેટી, રોળે, ઘેરૈયા, ગોઠ્ય)

દર વર્ષે ફાગણ માસની પૂનમના દિવસે હોળીનો તહેવાર આવે છે. તેના પછીનો બીજો દિવસ એટલે _____ હોળીના બીજા દિવસને _____ પણ કહેવામાં આવે છે. સૌરાષ્ટ્ર વિસ્તારમાં હોળીને _____ થી ઓળખવામાં આવે છે. ફાગણના ફાગ અને ધુળેટી સાથે લોકો એકબીજાને _____ છે અને બધા વિસ્તારોમાં ફરીને હોળી માટે ફાળો ઉઘરાવે છે. જેને _____ પણ કહે છે. હોળી રમતા લોકોને _____ કહેવામાં આવે છે.

પ્રશ્ન 10. નીચે એક રૂઢિપ્રયોગ માટે બે વાક્યો આપેલાં છે. રૂઢિપ્રયોગ સાથે બંધબેસતા વાક્ય સામે (✓) ની નિશાની કરો.

પેટ મોટું હોવું

1. નગરશેઠનું પેટ દડા જેવું મોટું હતું.

☐

2. રાજા મોટા પેટવાળા હતા તેથી રોજ દાન કરતા.

☐

દિ ફરવો

1. રાવણનો દિ ફર્યો હતો એટલે તેણે સીતાજીનું અપહરણ કર્યું.

☐

2. આજે ગુરુવાર છે અને કાલે દિ ફરશે એટલે શુક્રવાર આવશે.

☐

રંગમાં ભંગ પડવો

1. ટી.વી.માં ક્રિકેટ મેચનું પ્રસારણ આવતું હતું ત્યાં વીજળી ગુલ થતાં મારા રંગમાં ભંગ પડ્યો.

☐

2. વિપુલે ભીંત પર દોરેલા ચિત્રના રંગમાં કાપા કર્યા ને રંગમાં ભંગ પડ્યો.

☐

દુઃખતી નસ દબાવવી

1. મારો હાથ દુઃખતો હતો, ભાઈએ મારી દુઃખતી નસ દબાવી.

☐

2. અપરાધીને ભૂતકાળ યાદ કરાવતાં તેની દુઃખતી નસ દબાઈ.

☐

ચીંથરાં ફાડવાં

1. દરજી કપડાંનાં ચીંથરાં ફોડે છે.

☐

2. શિયાળને ખબર હતી કે દ્રાક્ષ મળવાની નથી છતાં તે ફૂદકા મારી ચીંથરા ફાડતું હતું.

☐

પ્રશ્ન 11. નીચે આપેલાં વાક્યોમાં રેખાંકિત કરેલા શબ્દોના સમાનાર્થી શબ્દોનો ઉપયોગ કરી બીજું વાક્ય બનાવીને લખો.

1. આજે સવારે મેં ગુલાબજાંબુ ખાધાં.

2. સુગંધ કદી કોઈ જગ્યાએ રોકાતી નથી અને એટલે જ કોઈ જગ્યા સુગંધને રોકી શકતી નથી.

3. દિવાળીના પૂર્વે હું દીવા પ્રગટાવવા ગયો.

4. ફૂલો અને અગરબત્તીની ફોરમ સૌને ગમે છે.

5. આંખના પલકારામાં ઘોડી તીરની જેમ છૂટી.

રચનાત્મક મૂલ્યાંકન :

ક્રમ	અધ્યયન નિષ્પત્તિ	સિદ્ધિઓ		
		×	?	✓
G 801	વિવિધ સાહિત્ય સ્વરૂપો સાંભળે છે, સમજે છે અને અભિવ્યક્ત કરે છે.			
G 802	પરિચિત કે અપરિચિત પરિસ્થિતિમાં સંવાદ, ચર્ચા, વર્ણન, વિશ્લેષણ કરી પોતાના અભિપ્રાયો વ્યક્ત કરે છે.			
G 804	લોકગીતો, લોકસાહિત્યની કથાઓ, નાટકો, સ્થાનિક કલાના સંવાદોની લેખિત રજૂઆત કરે છે.			
G 808	વિવિધ સામાજિક પરિસ્થિતિ સંદર્ભે વ્યવહારમાં મેળા ઉત્સવોમાં ભાષામાં થતી રજૂઆત સમજે છે.			
G 812	સાંભળેલી કે વાંચેલી તથા પાઠ્યપુસ્તક અને અન્ય સામગ્રીમાંથી યોગ્ય તારણ કાઢી પ્રશ્નોના જવાબ લખે અને કાર્યકારણ સંબંધોને આધારે વધારે માહિતી મેળવવા ‘શા માટે?’, ‘કેવી રીતે?’ જેવા પ્રશ્નો પૂછીને જવાબ આપે છે.			

તારીખ _____

શિક્ષકની સહી _____

સ્વઅધ્યયનપોથી

45

ગુજરાતી

10. અઢી આના

અધ્યયન નિષ્પત્તિ :

- G 802 પરિચિત કે અપરિચિત પરિસ્થિતિમાં સંવાદ, ચર્ચા, વર્ણન, વિશ્લેષણ કરી પોતાના અભિપ્રાયો વ્યક્ત કરે છે.
- G 806 વેબસાઈટ, ઈમેઈલ, એસ.એમ.એસ. તથા ન્યૂઝરિપોર્ટનું નિર્માણ કરી તેનું આદાનપ્રદાન કરી શકે છે.
- G 809 આશરે 5000 જેટલા શબ્દો જાણે છે અને શબ્દકોશની મદદથી માન્ય જોડણીનો વ્યાવહારિક ઉપયોગ કરે છે.
- G 816 ગદ્ય તથા પદ્યનું સ્વતંત્રલેખન કરે છે. (નિબંધલેખન, વાર્તા, કાવ્ય, ઉખાણાં, નિબંધ, અરજીલેખન, અહેવાલ, ઘટના કે પ્રસંગ, પ્રેસનોટ, પ્રવાસવર્ણન, આત્મકથા મિનિટ્સ ડાયરી વગેરે) લખે છે.
- G 818 અનુભવેલી સારી બાબતો અંગે ચિંતન કરી વિકટ પરિસ્થિતિમાંથી યોગ્ય ઉકેલ શોધીને લખે છે.

પ્રશ્ન 1. નીચે આપેલા પ્રશ્નોના જવાબ લખો.

1. આ પાઠમાં લેખકને સંસ્કૃત ભાષા શીખવાની ઈચ્છા થઈ હતી, તમને કઈ ભાષા શીખવાનું ગમે તેનું વર્ણન કરો.
_____
_____
_____
2. પુસ્તકાલયમાંથી તમને ગમતાં દશ પુસ્તકોનાં નામ લખો.
_____
_____
_____
3. તમારા મિત્રને તમે મદદ કરો છો? કેવી રીતે?
_____
_____
_____
4. લેખક સુરપુરાથી નીકળ્યા અને વૃંદાવન પહોંચ્યા તેની વચ્ચે ક્યાં-ક્યાં સ્થળો આવ્યાં હતાં?
_____
_____
_____

5. તમારે કોઈ સંકલ્પ લેવાનો થાય તો તમે કયો સંકલ્પ લેશો?

પ્રશ્ન 2. નીચે આપેલાં વાક્યો સામે કૌંસમાંથી યોગ્ય અલંકાર પસંદ કરી લખો.

(અંત્યાનુપ્રાસ, શબ્દાનુપ્રાસ, વર્ણાનુપ્રાસ)

1. પ્રભુના એ પ્રેમ તણી પૂતળી રે લોલ.

---

2. પાને પાને પોઢી રાત, તળાવ જંખું કહેતાં વાત.

---

3. કાયાની માયામાંથી છૂટવા ગોવિંદરાયની માયા કરો.

પ્રશ્ન 3. તમારા વિસ્તારની નદીને સ્વચ્છ રાખવા તમે શું કરશો?

પ્રશ્ન 4. નીચેના શબ્દોને શબ્દકોશના ક્રમમાં ગોઠવીને લખો.

સંસ્કૃત	સુરપુરા	સ્વચ્છતા	સૌંદર્ય	સ્ટેશન
સ્વામી	સગવડ	સંચાલન	સમય	સજ્જન
<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>
<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>

પ્રશ્ન 5. નીચે આપેલા નકશામાં લેખક ઊંઝાથી વૃંદાવન ગયા હતા તે રસ્તાનું અનુમાન કરી વચ્ચે આવતાં સ્થળોનાં નામ લખો. ત્યારબાદ નકશાની નીચે ટૂંકું પ્રવાસવર્ણન લખો.

લેખક પોતાના ઘરેથી ઊંઝા પહોંચ્યા.

This image shows a single sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

પ્રશ્ન 7. નીચે આપેલા શબ્દચોરસમાંથી કૌંસમાં આપેલા શબ્દો શોધીને તેની ફરતે વર્તુળ કરો અને આપેલા શબ્દ પરથી એક-એક વાક્ય બનાવીને લખો.

(પાઠશાળા, બાલ્યકાળ, તાંત્રિક, નિસ્પૃહ, પાથરણું)

જ	ક	ર	મા	દ	ર	મ	સ
મ	બ	ક	ક્ષ	પા	ઠ	શા	ળા
દ	ન	ર	દ	ક	પ	વ	ન
ઠ	ય	શ	ત્રિ	વ	બ	પ	બા
પા	ળ	તાં	હા	ટ	ત	બ	લ્ય
દ	થ	દ	મ	ષ	નિ	ઢ	કા
ર	થ	ર	ણ	દ	સ્પૃ	મ	ળ
સ	ક	ર	ણું	ળ	હ	સ	ફ

પ્રશ્ન 8. નીચેના ઉદાહરણ મુજબ આપેલા શબ્દોના સમાનાર્થી શબ્દનો ઉપયોગ કરી વાક્ય બનાવીને લખો.

ઉદાહરણ : પાઠશાળા : નિશાળ

વાક્ય : હું રોજ નિશાળે ભણવા જાઉં છું.

ભિખારી : _____

વાક્ય : _____

સવાલ : _____

વાક્ય : _____

અવાજ : _____

વાક્ય : _____

અશ્રુ : _____

વાક્ય : _____

રચનાત્મક મૂલ્યાંકન :

ક્રમ	અધ્યયન નિષ્પત્તિ	સિદ્ધિઓ		
		✖	?	✓
G 802	પરિચિત કે અપરિચિત પરિસ્થિતિમાં સંવાદ, ચર્ચા, વર્ણન, વિશ્લેષણ કરી પોતાના અભિપ્રાયો વ્યક્ત કરે છે.			
G 806	વેબસાઈટ, ઇમેઇલ, એસ.એમ.એસ. તથા ન્યૂઝરિપોર્ટનું નિર્માણ કરી તેનું આદાનપ્રદાન કરી શકે છે.			
G 809	આશરે 5000 જેટલા શબ્દો જાણે છે અને શબ્દકોશની મદદથી માન્ય જોડણીનો વ્યાવહારિક ઉપયોગ કરે છે.			
G 816	ગદ્ય તથા પદ્યનું સ્વતંત્રલેખન કરે છે. (નિબંધલેખન, વાર્તા, કાવ્ય, ઉપાણી, નિબંધ, અરજીલેખન, અહેવાલ, ઘટના કે પ્રસંગ, પ્રેસનોટ, પ્રવાસવર્ણન, આત્મકથા મિનિટ્સ ડાયરી વગેરે) લખે છે.			
G 818	અનુભવેલી સારી બાબતો અંગે ચિંતન કરી વિકટ પરિસ્થિતિમાંથી યોગ્ય ઉકેલ શોધીને લખે છે.			

તારીખ _____

શિક્ષકની સહી _____

11. વળાવી બા આવી

અધ્યયન નિષ્પત્તિ :

- G 801 વિવિધ સાહિત્ય સ્વરૂપો સાંભળે છે, સમજે છે અને અભિવ્યક્ત કરે છે.
- G 802 પરિચિત કે અપરિચિત પરિસ્થિતિમાં સંવાદ, ચર્યા, વર્ણન, વિશ્લેષણ કરી પોતાના અભિપ્રાયો વ્યક્ત કરે છે.
- G 809 આશરે 5000 જેટલા શબ્દો જાણે છે અને શબ્દકોશની મદદથી માન્ય જોડણીનો વ્યાવહારિક ઉપયોગ કરે છે.
- G 812 સાંભળેલી કે વાંચેલી તથા પાઠ્યપુસ્તક અને અન્ય સામગ્રીમાંથી યોગ્ય તારણ કાઢી પ્રશ્નોના જવાબ લખે અને કાર્યકારણ સંબંધોને આધારે વધારે માહિતી મેળવવા ‘શા માટે?’, ‘કેવી રીતે?’ જેવા પ્રશ્નો પૂછીને જવાબ આપે છે.
- G 815 કાવ્યપંક્તિઓનું પદ્યમાંથી ગદ્યમાં અને ગદ્યમાંથી પદ્યમાં લેખન કરે છે.
- G 816 ગદ્ય તથા પદ્યનું સ્વતંત્રલેખન કરે છે. (નિબંધલેખન, વાર્તા, કાવ્ય, ઉખાણાં, નિબંધ, અરજીલેખન, અહેવાલ, ઘટના કે પ્રસંગ, પ્રેસનોટ, પ્રવાસવર્ણન, આત્મકથા મિનિટ્સ ડાયરી વગેરે) લખે છે.

પ્રશ્ન 1. નીચેના પ્રશ્નોના ઉત્તર લખો.

1. ધંધાર્થે બહાર વસેલાં કુટુંબીજનો ક્યા ક્યા પ્રસંગોએ વતનમાં આવે છે?

---

2. વિદાય થતા ભાઈઓના કુટુંબમાં કોણ-કોણ હતું?

---

3. સંતાનોની વિદાયની આગલી રાતે વડીલોના મનમાં કેવી સ્થિતિ હતી?

---

4. તમારા પરિવારમાંથી કોઈ ધંધાર્થે અથવા નોકરી માટે બહાર વસેલું છે? કોણ? ક્યાં?

---

5. દિવાળીના તહેવારની ઉજવણી તમારા ઘરમાં કઈ રીતે કરવામાં આવે છે?

પ્રશ્ન 2. નીચેની કાવ્યપંક્તિનો ભાવાર્થ તમારા શબ્દોમાં લખો.

1. નિહાળ્યો સૌ વચ્ચે નિયત કરી બેઠો નિજ જગા,
ઉવેખી એને સૌ જરઠ વળી વાતે સૂઈ ગયાં.

પ્રશ્ન 3. શાળા-પુસ્તકાલયનાં પુસ્તકોમાંથી માતાને લગતી પંક્તિઓ શોધીને લખો.

પ્રશ્ન 4. નીચે આપેલાં વાક્યો ‘વળાવી બા આવી’ કવિતાની કઈ પંક્તિનો અર્થ ધરાવે છે તે શોધીને લખો.

1. પોતાનાં સંતાનો ધંધાર્થે દૂર દૂર વસેલાં છે.

---

2. અરધી વસ્તી ઓછી થઈ ગઈ, આખું ઘર શાંત થઈ ગયું.

---

3. આખા ઘરમાં વિરહ વ્યાપેલો જોયો ને તે પગથિયે જ બેસી પડી.

---

4. બા પોતાનાં બધાં સંતાનોને એક પછી એક વળાવીને આવી.

---

5. સવારે ભાભીનો ભર્યો પરિવાર લઈને ભાઈ ઊપડ્યા.

પ્રશ્ન 5. નીચે આપેલા શબ્દસમૂહ માટે એક શબ્દ લખો.

1. વિધવા સ્ત્રીના નામ આગળ માનાર્થે વપરાતું વિશેષણ - _____

2. નવી પરણેલી સ્ત્રી - _____

3. પ્રિય વચન બોલનારી અને ધીમું-ધીમું હસતી - _____

4. પ્રિયજનોનો વિયોગ - _____

5. ઘરમાં પ્રસરેલું - _____

પ્રશ્ન 6. અલગ પડતો શબ્દ છેકી નાખો.

1. ધંધો, વ્યવસાય, વેપાર, નોકરી

2. જનની, જાનકી, માતા, જનેતા

3. સ્મિત, હાસ્ય, રુદ્ધ, મલકાટ

4. પિતા, જનક, તાત, પિતૃત્વ

5. રાત્રિ, નિશા, અંધારું, રજની

[illegible]

ક્રમ	અધ્યયન નિષ્પત્તિ	સિદ્ધિઓ		
		✖	?	✓
G 801	વિવિધ સાહિત્ય સ્વરૂપો સાંભળે છે, સમજે છે અને અભિવ્યક્ત કરે છે.			
G 802	પરિચિત કે અપરિચિત પરિસ્થિતિમાં સંવાદ, ચર્ચા, વર્ણન, વિશ્લેષણ કરી પોતાના અભિપ્રાયો વ્યક્ત કરે છે.			
G 809	આશરે 5000 જેટલા શબ્દો જાણે છે અને શબ્દકોશની મદદથી માન્ય જોડણીનો વ્યાવહારિક ઉપયોગ કરે છે.			
G 812	સાંભળેલી કે વાંચેલી તથા પાઠ્યપુસ્તક અને અન્ય સામગ્રીમાંથી યોગ્ય તારણ કાઢી પ્રશ્નોના જવાબ લખે અને કાર્યકારણ સંબંધોને આધારે વધારે માહિતી મેળવવા ‘શા માટે?’, ‘કેવી રીતે?’ જેવા પ્રશ્નો પૂછીને જવાબ આપે છે.			
G 815	કાવ્યપંક્તિઓનું પદ્યમાંથી ગદ્યમાં અને ગદ્યમાંથી પદ્યમાં લેખન કરે છે.			
G 816	ગદ્ય તથા પદ્યનું સ્વતંત્રલેખન કરે છે. (નિબંધલેખન, વાર્તા, કાવ્ય, ઉપાણાં, નિબંધ, અરજીલેખન, અહેવાલ, ઘટના કે પ્રસંગ, પ્રેસનોટ, પ્રવાસવર્ણન, આત્મકથા મિનિટ્સ ડાયરી વગેરે) લખે છે.			

શિક્ષકની સહી _____

12. નવા વર્ષના સંકલ્પો

અધ્યયન નિષ્પત્તિ :

- G 802 પરિચિત કે અપરિચિત પરિસ્થિતિમાં સંવાદ, ચર્ચા, વર્ણન, વિશ્લેષણ કરી પોતાના અભિપ્રાયો વ્યક્ત કરે છે.
- G 809 આશરે 5000 જેટલા શબ્દો જાણે છે અને શબ્દકોશની મદદથી માન્ય જોડણીનો વ્યાવહારિક ઉપયોગ કરે છે.
- G 812 સાંભળેલી કે વાંચેલી તથા પાઠ્યપુસ્તક અને અન્ય સામગ્રીમાંથી યોગ્ય તારણ કાઢી પ્રશ્નોના જવાબ લખે અને કાર્યકારણ સંબંધોને આધારે વધારે માહિતી મેળવવા ‘શા માટે?’, ‘કેવી રીતે?’ જેવા પ્રશ્નો પૂછીને જવાબ આપે છે.
- G 813 ટુચકાઓ, કિસ્સાઓ, વાર્તાઓ જાતે બનાવી ક્રમશઃ રજૂ કરશે અને જૂથચર્ચા, પ્રશ્નોત્તરી સ્પર્ધામાં ભાગ લઈ રજૂઆત કરે છે.
- G 818 અનુભવેલી સારી બાબતો અંગે ચિંતન કરી વિકટ પરિસ્થિતિમાંથી યોગ્ય ઉકેલ શોધીને લખે છે.
- G 819 વ્યાવહારિક વ્યાકરણ જાણે છે અને તેનો ઉપયોગ કરે છે.

પ્રશ્ન 1. નીચેના પ્રશ્નોના ઉત્તર લખો.

1. તમે સંકલ્પો ક્યારે કરો છો?

---

2. વહેલા ઊઠવાથી મારી જિંદગીમાં લગભગ ચાર વર્ષ જેટલો વધારો થાય એવું લેખક કેવી રીતે કહે છે?

---

3. “ચા છોડી દેનાર માણસના સંયમનો મહિમા દિશદિશામાં ગાજી રહ્યો.” - પાઠના આધારે વિધાન સમજાવો.

---

4. તમે લીધેલા સંકલ્પોની યાદી બનાવો.

---

5. તમે લીધેલા સંકલ્પોમાંથી કોઈ એક સંકલ્પ પાળવાના ફાયદા જણાવો.

પ્રશ્ન 2. નીચેનો ફકરો વાંચી તેને આધારે પ્રશ્નોના ઉત્તર લખો.

નવા વર્ષના સંકલ્પો એટલે વહેલી પરોઢનું ઝાકળ : બે ઘડી સંતોષ આપી પાછું ઊડી જવાનું, વૈશાખની બપોરે જેમ વંટોળિયા જાગીજાગીને પાછા સૂઈ જાય છે અથવા શિયાળાની સવારે જગતના કો' અગમ્ય ખૂણેથી એકાદ શરદીનું મોજું આવી આપણો કબજો લઈ લે અને દિવસભર રડાવી-રડાવીને અંતે આવ્યું હતું, એમ અનંતમાં ચાલ્યું જાય છે, કે પછી ઉસ્તાદના જલસામાં કોઈ સંગીત બરાબર જામ્યું હોય ત્યારે ઊંઘનું એકાદ ઝોકું આપણને પાવન કરીને, તબલાની પાછી એક જબરદસ્ત થાપે આપણને ચમકાવીને ભાગી જાય છે, એમ આત્મસુધારણાના ઉત્સાહનું મોજું પણ દર બેસતા વર્ષે આવે છે અને આવીને પાછું ઊડી જાય છે. વર્ષને આરંભે હોય છે એટલા ગીતાત્મકતો બીજા અગિયારે મહિનામાં નથી હોતા, બેસતા વર્ષને બીજે અઠવાડિયે હોય છે, એટલા સંયમીજનો બાકીના વર્ષભરમાં ક્યારેય જણાતાં નથી, તે આ કારણે જ.

1. 'વહેલી પરોઢનું ઝાકળ' એટલે શું?

---

2. નવા વર્ષના સંકલ્પને વૈશાખના વંટોળિયાની સાથે કેમ સરખાવ્યું છે?

---

3. શિયાળામાં શરદી આપણા શરીર પર પકડ જમાવે છે. આ વાક્યને લગતો રૂઢિપ્રયોગ ફકરામાંથી શોધીને લખો.

---

4. 'નિરુત્સાહ' શબ્દનો વિરુદ્ધાર્થી શબ્દ ફકરામાંથી શોધીને લખો.

---

5. નીચેના શબ્દોના સમાનાર્થી શબ્દો ફકરામાંથી શોધીને લખો.

પવિત્ર - _____ ઉત્સવ - _____

પ્રશ્ન ૩. તમે સાંભળેલા કે વાંચેલા વિનોદી પ્રસંગનું વર્ણન લખો.

This image shows a blank sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and extend across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

પ્રશ્ન 4. નીચે આપેલા ફકરામાં યોગ્ય વિરામચિહ્નો મૂકી ફકરો ફરીથી લખો.

તને મારો આ સંકલ્પ ન ગમ્યો એમણે પૂછ્યું ગમ્યો પણ પાળો ત્યારે ખરા

શું કહ્યું એમનું સ્મિત વિલાયું પાળો ત્યારે ખરા એટલે શું મારામાં એટલો નિયમ પાળવાની પણ તાકાત નથી

હશે તો જોઈશું ને એટલે તું તારા મનમાં સમજે છે શું

પ્રશ્ન 5. નીચેનામાંથી દ્વન્દ્વ સમાસ ઓળખો અને નીચે લીટી દોરો.

1. વૃક્ષ પર સાત-આઠ પક્ષીઓ બેઠાં હતાં.
2. બગીચામાં અહીં-તહીં ઝાડનાં પાંદડાં પડ્યાં હતાં.
3. ભાઈબીજ એ ભાઈ-બહેનના પ્રેમનો તહેવાર છે.
4. તેઓની મિત્રતા તો કૃષ્ણ-સુદામા જેવી હતી.
5. નેહલ બજારમાં શાકભાજી લેવા ગઈ.
6. દેવાંશી ધોરણ 10ની પરીક્ષામાં રાતદિવસ વાંચતી હતી.
7. મનુષ્યનું શરીર હાડમાંસનું બનેલું છે.

પ્રશ્ન 6. નીચેનાં વાક્યો વાંચો અને સમજો. લાગુ પડતો રૂઢિપ્રયોગ કૌંસમાંથી શોધીને લખો.

[માયા મૂકવી, દશે દિશામાં ગાજવું, ગાંડા બનાવવું, આંખમાં ચમક આવવી, મિજાજ છટકવો, ધૂન વળગવી]

ઉદા. પ્રકાશને દરેક કામમાં નિયમિત થઈ જવાની રઠ લાગી.

ધૂન વળગવી.

1. પડોશી રાજાએ એકાએક હુમલો કર્યો એ જાણીને રાજાનો ગુસ્સા પર કાબુ ન રહ્યો.
2. કારની રેસમાં તેણે બધાંને મંત્રમુગ્ધ કરી દીધાં.
3. તેણે કરેલી શોધ ચારે દિશામાં ખ્યાતિ પામી હતી.

4. સંતોએ જીવનમાં મોહમાયા છોડવાની વાત કરી છે.

5. મેળામાં જવાની વાત સાંભળી મનીષના મનમાં નવો ઉત્સાહ પ્રગટ થયો.

પ્રશ્ન 7. સાચી જોડણીવાળો શબ્દ શોધી લખો.

1. નીયમીત, નિયમિત, નિયમીત _____
2. એન્જિન, એન્જન, એંજન _____
3. ધનૂશ, ધનુસ, ધનુષ્ય _____
4. હરીફાઈ, હરિફાઈ, હરિફાય _____
5. પૂર્ણિમા, પૂર્ણિમા, પૂર્ણિમા _____

રચનાત્મક મૂલ્યાંકન :

ક્રમ	અધ્યયન નિષ્પત્તિ	સિદ્ધિઓ		
		✗	?	✓
G 802	પરિચિત કે અપરિચિત પરિસ્થિતિમાં સંવાદ, ચર્ચા, વર્ણન, વિશ્લેષણ કરી પોતાના અભિપ્રાયો વ્યક્ત કરે છે.			
G 809	આશરે 5000 જેટલા શબ્દો જાણે છે અને શબ્દકોશની મદદથી માન્ય જોડણીનો વ્યાવહારિક ઉપયોગ કરે છે.			
G 812	સાંભળેલી કે વાંચેલી તથા પાઠ્યપુસ્તક અને અન્ય સામગ્રીમાંથી યોગ્ય તારણ કાઢી પ્રશ્નોના જવાબ લખે અને કાર્યકારણ સંબંધોને આધારે વધારે માહિતી મેળવવા ‘શા માટે?’, ‘કેવી રીતે?’ જેવા પ્રશ્નો પૂછીને જવાબ આપે છે.			
G 813	ટુકડાઓ, કિસ્સાઓ, વાર્તાઓ જાતે બનાવી ક્રમશઃ રજૂ કરશે અને જૂથચર્ચા, પ્રશ્નોત્તરી સ્પર્ધામાં ભાગ લઈ રજૂઆત કરે છે.			
G 818	અનુભવેલી સારી બાબતો અંગે ચિંતન કરી વિકટ પરિસ્થિતિમાંથી યોગ્ય ઉકેલ શોધીને લખે છે.			
G 819	વ્યાવહારિક વ્યાકરણ જાણે છે અને તેનો ઉપયોગ કરે છે.			

તારીખ _____

શિક્ષકની સહી _____

13. શરૂઆત કરીએ

અધ્યયન નિષ્પત્તિ :

- G 801 વિવિધ સાહિત્ય સ્વરૂપો સાંભળે છે, સમજે છે અને અભિવ્યક્ત કરે છે.
- G 806 વેબસાઈટ, ઈમેઈલ, એસ.એમ.એસ. તથા ન્યૂઝરિપોર્ટનું નિર્માણ કરી તેનું આદાનપ્રદાન કરી શકે છે.
- G 809 આશરે 5000 જેટલા શબ્દો જાણે છે અને શબ્દકોશની મદદથી માન્ય જોડણીનો વ્યાવહારિક ઉપયોગ કરે છે.
- G 812 સાંભળેલી કે વાંચેલી તથા પાઠ્યપુસ્તક અને અન્ય સામગ્રીમાંથી યોગ્ય તારણ કાઢી પ્રશ્નોના જવાબ લખે અને કાર્યકારણ સંબંધોને આધારે વધારે માહિતી મેળવવા ‘શા માટે?’, ‘કેવી રીતે?’ જેવા પ્રશ્નો પૂછીને જવાબ આપે છે.
- G 819 વ્યાવહારિક વ્યાકરણ જાણે છે અને તેનો ઉપયોગ કરે છે.

પ્રશ્ન 1. આ કાવ્યનો સાહિત્યપ્રકાર ગઝલ છે. આવા અન્ય પદ્ય સાહિત્યપ્રકારોનાં નામ તમારા શિક્ષકની મદદથી લખો.

_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____

પ્રશ્ન 2. શિક્ષકની મદદથી મોબાઈલ ફોન કે કમ્પ્યુટરની મદદથી નીચેની વેબસાઈટનો ઉપયોગ કરી ગઝલ વાંચો અને તમને પસંદ ગઝલનું લેખન કરો.

1. tahuko.com	2. rajendrashukla.com
3. urmisaagar.com	4. mitixa.com
5. readgujarati.com	6. rankaar.com

_____
_____
_____
_____
_____
_____

પ્રશ્ન ૩. કાવ્યના આધારે નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ લખો.

૧. ગઝલ વિશે તમે શું જાણો છો?

---

૨. નવી શરૂઆત બાબતે કવિ શું કહે છે?

---

૩. પોતાની જાત બદલવા વિશે કવિ શું કહે છે?

---

૪. આવનારી કાલને શું નજરાણું આપવાની કવિ વાત કરે છે?

પ્રશ્ન ૪. આપેલા શબ્દોના અર્થ લખો અને આપેલા વાક્ય મુજબ બીજું વાક્ય બનાવીને લખો.

૧. વખત -

સાચા ભાઈબંધની ઓળખ ખરા વખતે થાય.

---

૨. જાત -

આપણી જાતને કોઈની મદદ માટે તૈયાર કરીએ.

---

૩. સોગાત -

એકલવ્યે ગુરુને દક્ષિણામાં અમૂલ્ય સોગાત આપી.

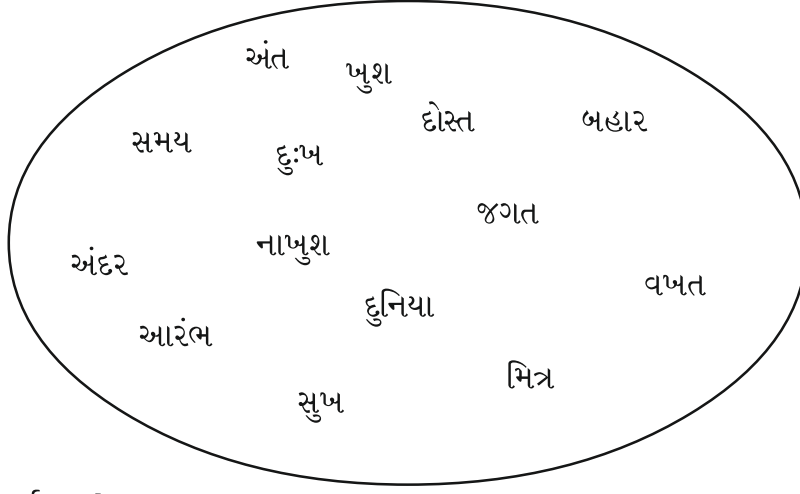
---

૪. માત -

સિદ્ધરાજ જયસિંહે શત્રુને માત આપી.

પ્રશ્ન 5. નીચે લંબગોળમાં કેટલાક સમાનાર્થી અને વિરુદ્ધાર્થી શબ્દો ભેગા થઈ ગયા છે તે શબ્દોની યોગ્ય જોડ બનાવીને લખો.

સમાનાર્થી શબ્દો :

વિરુદ્ધાર્થી શબ્દો :

પ્રશ્ન 6. નીચેની કહેવતનો અર્થ સમજાવો.

“હિંમતે મદા તો મદદે ખુદા”

પ્રશ્ન 7. નીચે મુજબનો ભાવાર્થ દર્શાવતી કાવ્યપંક્તિઓ લખો.

1. દરેક વખતે દુઃખ જોઈ શું હારી જવાનું, આ વખતે દુઃખોને હરાવીએ.

---

2. આપણે જેવા બહારથી સુંદર દેખાઈએ છીએ એવા અંદરથી પણ સુંદર બનીએ.

પ્રશ્ન 8. શબ્દકોશના ક્રમમાં કયું જોડકું સાચું છે?

1. સુંદર, સૌથી, સવાયું, સોગાત, શરૂઆત, સ્વચ્છ
2. સવાયું, સ્વચ્છ, સૌથી, સુંદર, શરૂઆત, સોગાત
3. શરૂઆત, સવાયું, સુંદર, સોગાત, સૌથી, સ્વચ્છ

રચનાત્મક મૂલ્યાંકન :

ક્રમ	અધ્યયન નિષ્પત્તિ	સિદ્ધિઓ		
		×	?	✓
G 801	વિવિધ સાહિત્ય સ્વરૂપો સાંભળે છે, સમજે છે અને અભિવ્યક્ત કરે છે.			
G 806	વેબસાઈટ, ઈમેઈલ, એસ.એમ.એસ. તથા ન્યૂઝરિપોર્ટનું નિર્માણ કરી તેનું આદાનપ્રદાન કરી શકે છે.			
G 809	આશરે 5000 જેટલા શબ્દો જાણે છે અને શબ્દકોશની મદદથી માન્ય જોડણીનો વ્યાવહારિક ઉપયોગ કરે છે.			
G 812	સાંભળેલી કે વાંચેલી તથા પાઠ્યપુસ્તક અને અન્ય સામગ્રીમાંથી યોગ્ય તારણ કાઢી પ્રશ્નોના જવાબ લખે અને કાર્યકારણ સંબંધોને આધારે વધારે માહિતી મેળવવા ‘શા માટે?’, ‘કેવી રીતે?’ જેવા પ્રશ્નો પૂછીને જવાબ આપે છે.			
G 819	વ્યાવહારિક વ્યાકરણ જાણે છે અને તેનો ઉપયોગ કરે છે.			

તારીખ _____

શિક્ષકની સહી _____

14. સાકરનો શોધનારો

અધ્યયન નિષ્પત્તિ :

- G 801 વિવિધ સાહિત્ય સ્વરૂપો સાંભળે છે, સમજે છે અને અભિવ્યક્ત કરે છે.
- G 802 પરિચિત કે અપરિચિત પરિસ્થિતિમાં સંવાદ, ચર્ચા, વર્ણન, વિશ્લેષણ કરી પોતાના અભિપ્રાયો વ્યક્ત કરે છે.
- G 809 આશરે 5000 જેટલા શબ્દો જાણે છે અને શબ્દકોશની મદદથી માન્ય જોડણીનો વ્યાવહારિક ઉપયોગ કરે છે.
- G 812 સાંભળેલી કે વાંચેલી તથા પાઠ્યપુસ્તક અને અન્ય સામગ્રીમાંથી યોગ્ય તારણ કાઢી પ્રશ્નોના જવાબ લખે અને કાર્યકારણ સંબંધોને આધારે વધારે માહિતી મેળવવા ‘શા માટે?’, ‘કેવી રીતે?’ જેવા પ્રશ્નો પૂછીને જવાબ આપે છે.
- G 819 વ્યાવહારિક વ્યાકરણ જાણે છે અને તેનો ઉપયોગ કરે છે.

પ્રશ્ન 1. આ એકમનો સાહિત્ય પ્રકાર એકાંકી (નાટક) છે. આવા અન્ય ગદ્ય સાહિત્ય પ્રકારોનાં તમારા શિક્ષકની મદદથી લખો.

પ્રશ્ન 2. નીચેનાં વાક્યો કોને ઉદ્દેશીને કહેવામાં આવ્યાં છે?

1. “તારી માને મોટાભાઈનાં પરાક્રમ તો કહે.”

---

2. “તું તો હમણાં કૂદકો મારતો હતો.”

---

3. “દાકતરસાહેબ, અઠવાડિયામાં તો છોકરો લાશ થઈ ગયો છે.”

---

4. “બાપુ, મા કહે છે કે તમે અંજુને મારશો મા.”

પ્રશ્ન ૩. જોડણીને કારણે શબ્દનો અર્થ બદલાઈ જાય છે. આવા અન્ય શબ્દો લખો અને તેના અર્થ મુજબ વાક્ય બનાવો.

ઉદાહરણ : દિન - દિવસ

વાક્ય : આજનો દિન સુખનો સૂરજ લઈ આવ્યો છે.

દીન × ગરીબ

વાક્ય : મોંઘવારીના સમયમાં દીન લોકોને પેટિયું રળવાના સાંસા છે.

1. _____ × _____

_____ × _____

2. _____ × _____

_____ × _____

3. _____ × _____

_____ × _____

પ્રશ્ન ૪. એકમના આધારે નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ લખો.

1. તમને આ નાટકનું કયું પાત્ર ગમ્યું? શા માટે?

---

2. અંજનથી શાહીનો ખડિયો કઈ રીતે ઢોળાઈ ગયો?

---

3. અંજનની જગ્યાએ તમે હો તો શું કરો?

---

4. નિખિલરાયને અંજનની કેવી પ્રવૃત્તિઓ ગમતી નથી?

---

5. અંજન કેવી વ્યથા અનુભવે છે?

પ્રશ્ન 5. નીચેનાં વાક્યોમાં લાગુ પડતો રૂઢિપ્રયોગ કૌંસમાંથી શોધીને લખો.

[મિજાજ ગુમાવવો, કાને અથડાવું, આંખ આડા કાન કરવા, મોઢામાં મગ ભરવા, મન ભીંતોમાં ભમવું]

1. તરંગી વ્યક્તિનું મન કોઈ જગ્યાએ સ્થિર રહેતું નથી.

---

2. માનસિક રીતે અસ્થિર લોકો વાતવાતમાં ગુસ્સે થઈ જાય છે.

---

3. સજ્જનો નાની નાની વાતો ધ્યાનમાં લેતા નથી.

---

4. રાત્રિના અંધકારમાં શેખ અબ્દુલ્લાને અજાણી વ્યક્તિના શબ્દો સંભળાવા લાગ્યા.

---

5. પોલીસના થર્ડ ડિગ્રી રિમાન્ડમાં પણ તે મૂંગો રહ્યો.

પ્રશ્ન 6. પાત્રપરિચય આપો.

1. નિખિલરાય

---

2. અંજન

---

3. કિન્નરી

This image shows a blank sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

(ટિકિટનો દર : ગોલ્ડન - ₹ 200 સિલ્વર - ₹ 100 ગેલરી

---

3. આ જાહેરમાં કયા કયા લોનવર્સ વપરાયા છે?

---

4. તસ્લીમા હિંમતનગરમાં સાંજે 6 વાગ્યા સુધી રોકાવાની છે. શું તે નાટક જોઈ શકશે? કેમ?

---

5. આ નાટકમાં કરુણ પ્રસંગો નહીં હોય એવું શા પરથી કહી શકાય?

રચનાત્મક મૂલ્યાંકન :

ક્રમ	અધ્યયન નિષ્પત્તિ	સિદ્ધિઓ		
		✗	?	✓
G 801	વિવિધ સાહિત્ય સ્વરૂપો સાંભળે છે, સમજે છે અને અભિવ્યક્ત કરે છે.			
G 802	પરિચિત કે અપરિચિત પરિસ્થિતિમાં સંવાદ, ચર્ચા, વર્ણન, વિશ્લેષણ કરી પોતાના અભિપ્રાયો વ્યક્ત કરે છે.			
G 809	આશરે 5000 જેટલા શબ્દો જાણે છે અને શબ્દકોશની મદદથી માન્ય જોડણીનો વ્યાવહારિક ઉપયોગ કરે છે.			
G 812	સાંભળેલી કે વાંચેલી તથા પાઠ્યપુસ્તક અને અન્ય સામગ્રીમાંથી યોગ્ય તારણ કાઢી પ્રશ્નોના જવાબ લખે અને કાર્યકારણ સંબંધોને આધારે વધારે માહિતી મેળવવા ‘શા માટે?’, ‘કેવી રીતે?’ જેવા પ્રશ્નો પૂછીને જવાબ આપે છે.			
G 819	વ્યાવહારિક વ્યાકરણ જાણે છે અને તેનો ઉપયોગ કરે છે.			

તારીખ _____

શિક્ષકની સહી _____

15. અખંડ ભારતના શિલ્પી

અધ્યયન નિષ્પત્તિ :

- G 807 સ્થાનિક વિશેષ વ્યક્તિ કે સંસ્થાની મુલાકાત લઈ તેમના વિશે જીવનચરિત્ર અને અહેવાલ લખે છે.
- G 809 આશરે 5000 જેટલા શબ્દો જાણે છે અને શબ્દકોશની મદદથી માન્ય જોડણીનો વ્યાવહારિક ઉપયોગ કરે છે.
- G 810 વિશેષ વ્યક્તિ, સંસ્થા, પરિચિત પ્રસંગો, સ્થળોની મુલાકાત લઈ તેના જીવનચરિત્ર તથા પરિચય અંગે તેમજ પોતાના વિચારો અને મંતવ્યો આત્મવિશ્વાસપૂર્વક રજૂ કરે છે.
- G 812 સાંભળેલી કે વાંચેલી તથા પાઠ્યપુસ્તક અને અન્ય સામગ્રીમાંથી યોગ્ય તારણ કાઢી પ્રશ્નોના જવાબ લખે અને કાર્યકારણ સંબંધોને આધારે વધારે માહિતી મેળવવા ‘શા માટે?’, ‘કેવી રીતે?’ જેવા પ્રશ્નો પૂછીને જવાબ આપે છે.
- G 818 અનુભવેલી સારી બાબતો અંગે ચિંતન કરી વિકટ પરિસ્થિતિમાંથી યોગ્ય ઉકેલ શોધીને લખે છે.
- G 819 વ્યાવહારિક વ્યાકરણ જાણે છે અને તેનો ઉપયોગ કરે છે.

પ્રશ્ન 1. વાક્યો વાંચો અને સમજો. જે-તે વાક્યને લાગુ પડતો ગુણ કૌંસમાંથી શોધીને લખો.

[રમૂજ, ફરજપાલન, રાષ્ટ્રભક્તિ, એકતા]

1. મહેશ અને માલતી રિસેસ પછી પોતાના વર્ગની સફાઈ કરે છે.

2. ગરીબ, તવંગર બધા વર્ગ અને બધી કોમ એકરાગ થઈ, એક ખોળિયે પ્રાણ હોય તેમ વર્તે.

3. સરદાર બિરબલની છટાથી બોલી ઊઠ્યા - “ન સમજ્યા? આજે તમે દાળ બનાવી હતી, તેવી દાઝેલી દાળ!”

4. શરમાવું પડે તેવું કોઈ જ કામ સાચો ગુજરાતી નહીં કરે.

પ્રશ્ન 2. તમારા વિસ્તારમાં ઘણી વ્યક્તિઓએ સમાજસેવા કે અન્ય કોઈ ક્ષેત્રે વિશિષ્ટ યોગદાન આપ્યું હશે. આવી કોઈ એક વ્યક્તિ વિશે જાણીને લખો.

[illegible]

પ્રશ્ન ૩. તમે ઘણાં પુસ્તકો વાંચ્યાં હશે. તે પૈકી કોઈપણ એક પુસ્તક વિશે માગ્યા મુજબ લખો.

- પુસ્તકનું નામ
- લેખકનું નામ
- કિંમત
- પ્રકાશન
- વિષય
- પાત્રો

તમે વાંચેલા પુસ્તકની કઈ બાબત, ઘટના, વર્ણન તમને ગમ્યાં?

તમે વાંચેલા પુસ્તકની કઈ બાબત, ઘટના, વર્ણન તમને ન ગમ્યાં?

પ્રશ્ન 4. વાક્યો વાંચો અને સમજો. જે-તે વાક્યને લાગુ પડતો શબ્દ કૌંસમાંથી શોધીને લખો.

[પારખુ, દોર, અવઢવ, બિરુદ, પૂરજોશ, મુશ્કેલ]

ઉદાહરણ - બારડોલીની લડતે બરાબર જોર પકડ્યું હતું. - પૂરજોશ

1. બારડોલી લડતની બધી જ જવાબદારી સરદાર સંભાળતા હતા. _____
2. નાનું બાળક જોઈ વૈદરાજ શું કરવું? શું ન કરવું તે વિચારવા લાગ્યા. _____
3. સરદારસાહેબ લોકોના વિચારોને બરાબર જાણતા અને સમજતા હતા. _____
4. દેશી રાજ્યોના વિલીનીકરણનું કામ ઘણી મહેનત માંગી લે તેવું હતું. _____
5. સરદાર લોખંડી પુરુષ તરીકે જાણીતા છે. _____

પ્રશ્ન 5. પ્રશ્નોના જવાબ લખો.

1. વલ્લભભાઈ સરદાર તરીકે શાથી ઓળખાવા લાગ્યા?

---

2. વલ્લભભાઈનો પોતાના ભાઈ માટેનો પ્રેમ અને જવાબદારી શી રીતે પ્રગટ થયાં છે?

---

3. વલ્લભભાઈના વ્યક્તિત્વને નારિયેળ સાથે શા માટે સરખાવ્યું છે?

---

4. જેલયાત્રા દરમિયાન સરદારે શી-શી યાતનાઓ વેઠી હતી?

---

5. ગૃહપ્રધાન તરીકે સરદારની ભૂમિકા શી રીતે મહત્વની રહી?

પ્રશ્ન 6. પરંતુ, પણ, એટલે, અને શબ્દોનો ઉપયોગ થયો હોય તેવાં વાક્યો એકમમાંથી શોધીને લખો.

1. પરંતુ -

---

2. પણ -

---

3. એટલે -

---

4. અને -

પ્રશ્ન 7. તો તમે શું કરશો?

1. તમે રમતાં રમતાં પડી જાઓ છો ને લોહી નીકળે છે.

---

2. તમે અને તમારો મિત્ર શાળાએ સાઈકલ લઈને ગયા છો. રસ્તે જતાં તમારા મિત્રની સાઈકલમાં પંકચર પડે છે.

---

3. તમે વાંચવા બેઠા છો. તે સમયે તમારો મિત્ર તમને રમવા બોલાવે છે.

પ્રશ્ન 8. વાક્યો વાંચો અને સમજો. આપેલા શબ્દ કે શબ્દસમૂહ પરથી નવું વાક્ય બનાવો.

1. ઝીણી નજરે

હેત્વી ઘરમાં પ્રવેશતાં જ ઘરની વ્યવસ્થાને ઝીણી નજરે જોઈ લીધી.

---

2. નાડપારખુ

ગુરુજી શિષ્યોની નાડના પારખુ હતા.

---

3. પકડ હોવી

અભિનય કલા પર દિયાની પકડ હતી.

---

4. પાર પાડવું

રફીકે સાઈકલને રિપેર કરવાનું કામ પાર પાડ્યું.

રચનાત્મક મૂલ્યાંકન :

ક્રમ	અધ્યયન નિષ્પત્તિ	સિદ્ધિઓ		
		✗	?	✓
G 807	સ્થાનિક વિશેષ વ્યક્તિ કે સંસ્થાની મુલાકાત લઈ તેમના વિશે જીવનચરિત્ર અને અહેવાલ લખે છે.			
G 809	આશરે 5000 જેટલા શબ્દો જાણે છે અને શબ્દકોશની મદદથી માન્ય જોડણીનો વ્યાવહારિક ઉપયોગ કરે છે.			
G 810	વિશેષ વ્યક્તિ, સંસ્થા, પરિચિત પ્રસંગો, સ્થળોની મુલાકાત લઈ તેના જીવનચરિત્ર તથા પરિચય અંગે તેમજ પોતાના વિચારો અને મંતવ્યો આત્મવિશ્વાસપૂર્વક રજૂ કરે છે.			
G 812	સાંભળેલી કે વાંચેલી તથા પાઠ્યપુસ્તક અને અન્ય સામગ્રીમાંથી યોગ્ય તારણ કાઢી પ્રશ્નોના જવાબ લખે અને કાર્યકારણ સંબંધોને આધારે વધારે માહિતી મેળવવા ‘શા માટે?’, ‘કેવી રીતે?’ જેવા પ્રશ્નો પૂછીને જવાબ આપે છે.			
G 818	અનુભવેલી સારી બાબતો અંગે ચિંતન કરી વિકટ પરિસ્થિતિમાંથી યોગ્ય ઉકેલ શોધીને લખે છે.			
G 819	વ્યાવહારિક વ્યાકરણ જાણે છે અને તેનો ઉપયોગ કરે છે.			

તારીખ _____

શિક્ષકની સહી _____

પ્રશ્ન 2. પાત્રોના મુખે બોલાયેલા બે-બે સંવાદો ગદ્યસ્વરૂપે લખો.

1. દાસી

1. _____

2. _____

2. શ્રીકૃષ્ણ

1. _____

2. _____

3. સત્યભામા

1. _____

2. _____

પ્રશ્ન 3. પ્રશ્નોના જવાબ લખો.

1. શ્રીકૃષ્ણ શા માટે અધીરા થઈ દોડ્યા?

---

2. શ્રીકૃષ્ણ સુદામાને આવકારવા માટે સ્ત્રીઓને શી તૈયારી કરવા કહે છે? કેમ?

[illegible]

પ્રશ્ન 5. કૌંસમાંથી યોગ્ય શબ્દ પસંદ કરી ખાલી જગ્યા પૂરો.

[ઘેરઘેર, ખૂણેખૂણે, કૂદકૂદી, ટપકટપક, ખુરશીખુરશી, ગરમાગરમ, આવકજાવક, પાણી-પાણી, ખળખળ, રણઝણ]

1. નળમાંથી _____ પાણી ટપકતું હતું.
2. શેઠ દરરોજ _____ નો હિસાબ માંડે.
3. વાંદરાઓ ઝાડ પર _____ કરતા હતા.
4. મને _____ જમવાનું જ ગમે.
5. તેમણે લગ્નમાં આવવાનું આમંત્રણ _____ આપ્યું.
6. પોલીસ ઘરનો _____ ખૂંદી વળી.
7. બેસવા માટે _____ છે કે નહિ?
8. ચોમાસામાં ખેતરના રસ્તે _____ થઈ જાય.
9. નદીનું પાણી _____ કરતું વહેતું હતું.
10. દીકરાને ઝાંઝરનો _____ અવાજ સંભળાયો.

પ્રશ્ન 6. નીચેની પંક્તિઓને ગદ્યસ્વરૂપે લખો.

1. ચંગ મૃદંગ ઉપંગ ગાજે રે, શ્રીમંડળ વીણા વાજે રે.

---

2. બોલી સાહેલી શીશ નામી રે : દ્વારે દ્વિજ ઊભો છે, સ્વામી રે!

---

3. શેરીએ ઊભા થોકથોક રે, તેને જોવા મળ્યા બહુ લોક રે.

---

4. ઢળી પડે વળી બેઠા થાય રે, એક પલક તે જુગ વહી જાય રે.

---

5. પછે મુખ અન્યોઅન્ય જુએ રે, હરિનાં આંસુ ઋષિજી લૂહે રે.

6. બેસાડ્યા મિત્રને શય્યા ઉપર, ઢોળે વાય હરિ ઊભા રહી.

પ્રશ્ન 7. નીચેનાં વાક્યોમાંના રેખાંકિત શબ્દસમૂહો માટે એક શબ્દ મૂકી વાક્ય ફરીથી લખો.

ઉદા. રુકમણિ શ્રીકૃષ્ણના પગને ધીમેધીમે ચંપી કરી રહ્યાં હતાં.

રુકમણિ શ્રીકૃષ્ણના પગને તળાંસી રહ્યાં હતાં.

1. સત્યભામા કટાક્ષમાં બોલનારી પટરાણી હતી.

2. દર્શકો સાંભળવાના રસમાં મગ્ન હતા.

રચનાત્મક મૂલ્યાંકન :

ક્રમ	અધ્યયન નિષ્પત્તિ	સિદ્ધિઓ		
		x	?	✓
G 801	વિવિધ સાહિત્ય સ્વરૂપો સાંભળે છે, સમજે છે અને અભિવ્યક્ત કરે છે.			
G 804	લોકગીતો, લોકસાહિત્યની કથાઓ, નાટકો, સ્થાનિક કક્ષાના સંવાદોની લેખિત રજૂઆત કરે છે.			
G 811	પાઠ્યપુસ્તકમાંથી સાંભળેલી કે વાંચેલી અનુભવ સામગ્રીને આધારે યોગ્ય તારણ કાઢી વૈકલ્પિક તથા અન્ય પ્રશ્નોના જવાબ લખે છે.			
G 813	ટુચકાઓ, કિસ્સાઓ, વાર્તાઓ જાતે બનાવી ક્રમશઃ રજૂ કરશે અને જૂથચર્ચા, પ્રશ્નોત્તરી સ્પર્ધામાં ભાગ લઈ રજૂઆત કરે છે.			
G 819	વ્યાવહારિક વ્યાકરણ જાણે છે અને તેનો ઉપયોગ કરે છે.			

તારીખ _____

શિક્ષકની સહી _____

17. સંસ્કારની શ્રીમંતાઈ

અધ્યયન નિષ્પત્તિ :

- G 801 વિવિધ સાહિત્ય સ્વરૂપો સાંભળે છે, સમજે છે અને અભિવ્યક્ત કરે છે.
- G 811 પાઠ્યપુસ્તકમાંથી સાંભળેલી કે વાંચેલી અનુભવ સામગ્રીને આધારે યોગ્ય તારણ કાઢી વૈકલ્પિક તથા અન્ય પ્રશ્નોના જવાબ લખે છે.
- G 813 ટુચકાઓ, કિસ્સાઓ, વાર્તાઓ જાતે બનાવી ક્રમશઃ રજૂ કરશે અને જૂથચર્ચા, પ્રશ્નોત્તરી સ્પર્ધામાં ભાગ લઈ રજૂઆત કરે છે.
- G 819 વ્યાવહારિક વ્યાકરણ જાણે છે અને તેનો ઉપયોગ કરે છે.

પ્રશ્ન 1. નીચેના પ્રશ્નોના ઉત્તર આપો.

1. સંસ્કારની શ્રીમંતાઈ એકમમાંથી તમને કયું પાત્ર સૌથી વધુ ગમ્યું? શા માટે?

---

2. જગમોહનની જગ્યાએ તમે હોત તો શું કરત?

---

3. ‘જગમોહન થોડાં વર્ષોમાં બધું ખોઈ બેઠા.’ અહીં ‘બધું’ એટલે શું-શું?

---

4. ‘કર્તવ્યભાવના એટલે જ શ્રીમંતાઈ’ એવું શાને આધારે કહેવાયું હશે?

પ્રશ્ન 2. સંપીને રહેતા પરિવારના ફાયદા શા હોય છે? એવા પરિવારની મુલાકાત કરો અથવા વડીલ પાસેથી જાણો.

પ્રશ્ન 3. નીચે આપેલા ફકરાને આધારે પ્રશ્નોના જવાબ આપો.

જગમોહન એટલા શ્રીમંત હતા કે એમના વર્તુળમાં તે ‘રાજા’ નામથી જ સંબોધાતા. લક્ષ્મીદેવીએ બેય હાથે તેમની આરતી ઉતારી હશે. સાઠ લાખ રૂપિયાને ખર્ચે દરિયાકિનારે બંધાવેલો એમનો આસમાની ‘આનંદ મહેલ’. રાત્રે દીવાના ઝળહળાટથી અલકાપુરીની યાદ આપી જતો. તેમને ઘરે છ મોટરગાડીઓ હતી અને નોકરચાકરનો તો પાર નહીં. જગમોહનના કુટુંબમાં આઠ સભ્યો. તેમનાં પત્ની પાર્વતીબહેન, વૃદ્ધ પિતા દયાળજીભાઈ, છવ્વીસ વર્ષનો પુત્ર સુમોહન, પુત્રવધૂ ઉત્પલા, તેમના બે બાળકો મૃણાલ અને મિલન. સોળ વર્ષની પુત્રી પ્રીતિ અને જગમોહન પોતે.

પ્રશ્નો :

1. પાર્વતીબહેનને કોણ સાસુ કહેતું હશે?

---

2. ‘આસમાની આનંદ મહેલ’ આમાં આસમાની એટલે?

---

3. લક્ષ્મીદેવીએ બેય હાથે તેમની આરતી ઉતારી હશે એવું શાથી લાગ્યું?

---

4. જગમોહન ખૂબ જ પૈસાવાળા હતા. - રેખાંકિત શબ્દને સ્થાને તેના સરખા અર્થવાળો શબ્દ ફકરામાંથી શોધીને લખો.

5. જગમોહન 'રાજા' નામથી કેમ સંબોધાતા હશે?

પ્રશ્ન 4. ગુજરાતી ભાષામાં શબ્દ હોય છતાં અંગ્રેજી ભાષાના શબ્દો વાપરીએ છીએ એવા લૉનવર્સની યાદી કરો.

ઉદા. ટિકિટ, ટેબલ

પ્રશ્ન 5. સંસ્કારની શ્રીમંતાઈ એકમમાં આવતા શબ્દસમૂહો માટે એક શબ્દ શોધો અને એનો અર્થ લખો.

પ્રશ્ન 6. 'વિપત્તિ આવે છે ત્યારે એકલી નથી આવતી, લાવલશ્કર સાથે લાવે છે.' આ કહેવતને આધારે આપના વિચારોનો વિસ્તાર કરો.

પ્રશ્ન 7. તમારા કુટુંબની કઈ બાબત તમને સૌથી વધુ પસંદ છે ? કેમ?

પ્રશ્ન 8. તમારા કુટુંબનું કુટુંબવૃક્ષ બનાવો.

રચનાત્મક મૂલ્યાંકન :

ક્રમ	અધ્યયન નિષ્પત્તિ	સિદ્ધિઓ		
		✗	?	✓
G 801	વિવિધ સાહિત્ય સ્વરૂપો સાંભળે છે, સમજે છે અને અભિવ્યક્ત કરે છે.			
G 811	પાઠ્યપુસ્તકમાંથી સાંભળેલી કે વાંચેલી અનુભવ સામગ્રીને આધારે યોગ્ય તારણ કાઢી વૈકલ્પિક તથા અન્ય પ્રશ્નોના જવાબ લખે છે.			
G 813	ટુચકાઓ, કિસ્સાઓ, વાર્તાઓ જાતે બનાવી ક્રમશઃ રજૂ કરશે અને જૂથયર્યા, પ્રશ્નોત્તરી સ્પર્ધામાં ભાગ લઈ રજૂઆત કરે છે.			
G 819	વ્યાવહારિક વ્યાકરણ જાણે છે અને તેનો ઉપયોગ કરે છે.			

તારીખ _____

શિક્ષકની સહી _____

18. દુહા - મુક્તક - હાઈકુ

અધ્યયન નિષ્પત્તિ :

- G 801 વિવિધ સાહિત્ય સ્વરૂપો સાંભળે છે, સમજે છે અને અભિવ્યક્ત કરે છે.
- G 810 આશરે 5000 જેટલા શબ્દો જાણે છે અને શબ્દકોશની મદદથી માન્ય જોડણીનો વ્યાવહારિક ઉપયોગ કરે છે.
- G 812 સાંભળેલી કે વાંચેલી તથા પાઠ્યપુસ્તક અને અન્ય સામગ્રીમાંથી યોગ્ય તારણ કાઢી પ્રશ્નોના જવાબ લખે અને કાર્યકારણ સંબંધોને આધારે વધારે માહિતી મેળવવા ‘શા માટે?’, ‘કેવી રીતે?’ જેવા પ્રશ્નો પૂછીને જવાબ આપે છે.
- G 815 કાવ્યપંક્તિઓનું પદ્યમાંથી ગદ્યમાં અને ગદ્યમાંથી પદ્યમાં લેખન કરે છે.
- G 819 વ્યાવહારિક વ્યાકરણ જાણે છે અને તેનો ઉપયોગ કરે છે.

પ્રશ્ન 1. તમે સાંભળેલા કોઈ પણ બે દુહા લખીને સમજાવો.

1. _____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
2. _____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____

This image shows a blank sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and extend across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

1. કીજિયે = _____

2. પીંછિ = _____

3. કલપના = _____

4. કવયિત્રિ = _____

1. દળ ફરે વાદળ ફરે, ફરે નદીનાં પૂર,
શૂરા બોલ્યા ના ફરે, ભલે પશ્ચિમ ઊગે સૂર.

---

2. મિત્ર એવો શોધવો ઢાલ સરીખો હોય,
દુઃખમાં આગળ રહે ને સુખમાં પાછળ હોય.

પ્રશ્ન 5. બે 'હાઈકુ' બનાવો અને લખો.

1.

2.

પ્રશ્ન 6. તમારા વિસ્તારમાં ગવાતા કોઈ-પણ બે દુહા લખો.

1.

2.

પ્રશ્ન 7. નીચેના દુહાનો વિચારવિસ્તાર કરો.

ગુણની ઉપર ગુણ કરે, એ તો વેવારાં વટ્ટ,
અવગુણ ઉપર ગુણ કરે, ખરી ખત્રિયાં વટ્ટ

પ્રશ્ન 8. નીચેના મુક્તકનો વિચારવિસ્તાર કરો.

સૂકાં પર્ણો વન ગજવતાં,
શાંત લીલાં સદાયે.

રચનાત્મક મૂલ્યાંકન :

ક્રમ	અધ્યયન નિષ્પત્તિ	સિદ્ધિઓ		
		×	?	✓
G 801	વિવિધ સાહિત્ય સ્વરૂપો સાંભળે છે, સમજે છે અને અભિવ્યક્ત કરે છે.			
G 810	આશરે 5000 જેટલા શબ્દો જાણે છે અને શબ્દકોશની મદદથી માન્ય જોડણીનો વ્યાવહારિક ઉપયોગ કરે છે.			
G 812	સાંભળેલી કે વાંચેલી તથા પાઠ્યપુસ્તક અને અન્ય સામગ્રીમાંથી યોગ્ય તારણ કાઢી પ્રશ્નોના જવાબ લખે અને કાર્યકારણ સંબંધોને આધારે વધારે માહિતી મેળવવા ‘શા માટે?’, ‘કેવી રીતે?’ જેવા પ્રશ્નો પૂછીને જવાબ આપે છે.			
G 815	કાવ્યપંક્તિઓનું પદ્યમાંથી ગદ્યમાં અને ગદ્યમાંથી પદ્યમાં લેખન કરે છે.			
G 819	વ્યાવહારિક વ્યાકરણ જાણે છે અને તેનો ઉપયોગ કરે છે.			

તારીખ _____

શિક્ષકની સહી _____

19. સાંઢ નાથ્યો

અધ્યયન નિષ્પત્તિ :

- G 801 વિવિધ સાહિત્ય સ્વરૂપો સાંભળે છે, સમજે છે અને અભિવ્યક્ત કરે છે.
- G 802 પરિચિત કે અપરિચિત પરિસ્થિતિમાં સંવાદ, ચર્યા, વર્ણન, વિશ્લેષણ કરી પોતાના અભિપ્રાયો વ્યક્ત કરે છે.
- G 809 આશરે 5000 જેટલા શબ્દો જાણે છે અને શબ્દકોશની મદદથી માન્ય જોડણીનો વ્યાવહારિક ઉપયોગ કરે છે.
- G 812 સાંભળેલી કે વાંચેલી તથા પાઠ્યપુસ્તક અને અન્ય સામગ્રીમાંથી યોગ્ય તારણ કાઢી પ્રશ્નોના જવાબ લખે અને કાર્યકારણ સંબંધોને આધારે વધારે માહિતી મેળવવા ‘શા માટે?’, ‘કેવી રીતે?’ જેવા પ્રશ્નો પૂછીને જવાબ આપે છે.

પ્રશ્ન 1. નીચેના પ્રશ્નોના ઉત્તર લખો.

1. ચંદા સાહસી છે એવું તમે શાના આધારે કહી શકો?

---

2. ગામમાં સાંઢનો ત્રાસ હતો એવું તમે શાને આધારે કહી શકો?

---

3. આખલાએ શા માટે ચંદા પર હુમલો ન કર્યો?

---

4. ‘વધતો વિજય ઊગતી દયાને ગળી ગયો’ - આ વિધાન સમજાવો.

પ્રશ્ન 2. નીચેનાં વિધાનો કોણ બોલે છે અને કોને કહે છે તે લખો.

1. “મને તમારી દયા આવે છે, નહિ તો હું હમણાં હડકલો નાખી દઉં.”

---

2. “અમારી દયા?”

---

3. “બેટા! પુરુષથી ન થાય તે કામ આજ તેં કર્યું?”

---

4. “તમે પુરુષ દેખતા હો તો - હું તો કોઈને પુરુષ દેખતી નથી.”

પ્રશ્ન 3. નીચેના રૂઢિપ્રયોગોનો અર્થ આપી તેનો ઉપયોગ થયો હોય તેવાં વાક્યો પાઠમાંથી શોધીને લખો.

1. ચૂં કે ચાં ના થવું = _____

---

2. હાંજા ગગડી જવા = _____

---

3. ગજું ન હોવું = _____

---

4. જીવ પડીકે બંધાવો = _____

પ્રશ્ન 4. આ પાઠમાંથી છેલ્લે ‘ઈ’ પ્રત્યય લાગતો હોય તેવા ત્રણ અક્ષરવાળા શબ્દો શોધીને લખો અને તેનો વાક્ય પ્રયોગ કરો.

ઉદા. ખરીદી

વાક્ય - દિવાળીના તહેવાર પહેલાં લોકો ખરીદી કરે છે.

1. _____

પ્રશ્ન 6. નીચે આપેલા શબ્દોના બે-બે સમાનાર્થી શબ્દ લખો.

1. અશ્વ - _____
2. નેત્ર - _____
3. સૂર્ય - _____
4. કૂદકો - _____
5. પગ - _____

પ્રશ્ન 7. 'સાંઢ નાથ્યો' પાઠમાં ચંદાના કયા ગુણોએ તમને આકર્ષ્યા? શા માટે?

પ્રશ્ન 8. નીચે આપેલી ટોપલીમાંથી વિરુદ્ધાર્થી શબ્દ જોડી શોધીને લખો.

રચનાત્મક મૂલ્યાંકન :

ક્રમ	અધ્યયન નિષ્પત્તિ	સિદ્ધિઓ		
		x	?	✓
G 801	વિવિધ સાહિત્ય સ્વરૂપો સાંભળે છે, સમજે છે અને અભિવ્યક્ત કરે છે.			
G 802	પરિચિત કે અપરિચિત પરિસ્થિતિમાં સંવાદ, ચર્ચા, વર્ણન, વિશ્લેષણ કરી પોતાના અભિપ્રાયો વ્યક્ત કરે છે.			
G 809	આશરે 5000 જેટલા શબ્દો જાણે છે અને શબ્દકોશની મદદથી માન્ય જોડણીનો વ્યાવહારિક ઉપયોગ કરે છે.			
G 812	સાંભળેલી કે વાંચેલી તથા પાઠ્યપુસ્તક અને અન્ય સામગ્રીમાંથી યોગ્ય તારણ કાઢી પ્રશ્નોના જવાબ લખે અને કાર્યકારણ સંબંધોને આધારે વધારે માહિતી મેળવવા ‘શા માટે?’, ‘કેવી રીતે?’ જેવા પ્રશ્નો પૂછીને જવાબ આપે છે.			

તારીખ _____

શિક્ષકની સહી _____

20. બહેનનો પત્ર

અધ્યયન નિષ્પત્તિ :

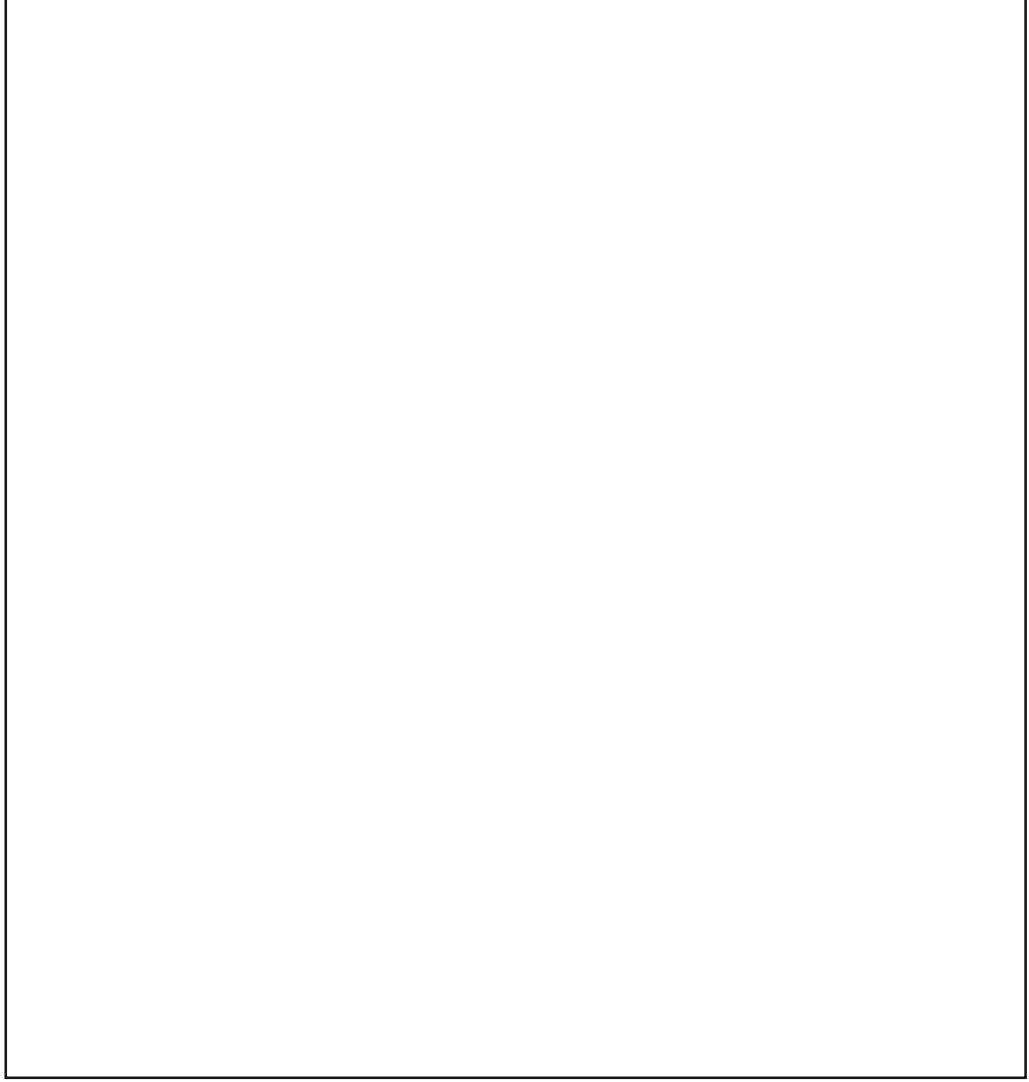
G 801	વિવિધ સાહિત્ય સ્વરૂપો સાંભળે છે, સમજે છે અને અભિવ્યક્ત કરે છે.
G 802	પરિચિત કે અપરિચિત પરિસ્થિતિમાં સંવાદ, ચર્ચા, વર્ણન, વિશ્લેષણ કરી પોતાના અભિપ્રાયો વ્યક્ત કરે છે.
G 806	વેબસાઈટ, ઈમેઈલ, એસ.એમ.એસ. તથા ન્યૂઝરિપોર્ટનું નિર્માણ કરી તેનું આદાનપ્રદાન કરી શકે છે.
G 808	વિવિધ સામાજિક પરિસ્થિતિ સંદર્ભે વ્યવહારમાં મેળા ઉત્સવોમાં ભાષામાં થતી રજૂઆત સમજે છે.
G 816	ગદ્ય તથા પદ્યનું સ્વતંત્રલેખન કરે છે. (નિબંધલેખન, વાર્તા, કાવ્ય, ઉપાણાં, નિબંધ, અરજીલેખન, અહેવાલ, ઘટના કે પ્રસંગ, પ્રેસનોટ, પ્રવાસવર્ણન, આત્મકથા મિનિટ્સ ડાયરી વગેરે) લખે છે.
G 818	અનુભવેલી સારી બાબતો અંગે ચિંતન કરી વિકટ પરિસ્થિતિમાંથી યોગ્ય ઉકેલ શોધીને લખે છે.

પ્રશ્ન 1. નીચેના પ્રશ્નોના ઉત્તર લખો.

1. એક પક્ષી બીજા પક્ષીને પત્ર લખે તો કેવો લખે? :- કલ્પના કરીને લખો.

[illegible]

-
-
2. નીચે તમને મનપસંદ વૃક્ષનું ચિત્ર ચોંટાડી તે વૃક્ષ આપણને કેવી રીતે ઉપયોગી થાય તે લખો.

3. આ પત્રમાંથી 'માતૃભાષાનો મહિમા' વ્યક્ત કરતાં પાંચ વાક્યો લખો.

4. ડાબેથી કે જમણેથી વાંચતાં એક જ અર્થ થતો હોય તેવાં ઉદાહરણ આપો.

ઉદાહરણ - લીમડી ગામે ગાડી મલી

1. _____
  2. _____
  3. _____
  4. _____
  5. _____
  6. _____
5. તમને SMS, Whats App કે પત્રલેખન પૈકી શું ગમે? શા માટે?

પ્રશ્ન 2. નીચેના શબ્દોને શબ્દકોશના ક્રમમાં ગોઠવો.

1. વૃક્ષ, વસંત, વાતાવરણ, વસ્તી, વધામણી

2. અરવ, અનાયા, અનન્યા, આગગાડી, અજગર

3. શમણું, શરત, શારદા, શરદ, શરણાઈ

પ્રશ્ન 3. તમારી દિનચર્યા લખો.

પ્રશ્ન 4. ‘બહેનનો પત્ર’ જેવો અન્ય પત્ર તમે તમારા બાપુજીને લખો.

પૂજ્ય બાપુજી,

પ્રશ્ન 5. તમે લખેલા પત્રમાં તમને સૌથી વધુ આનંદદાયક કઈ ઘટના ગમી? શા માટે?

પ્રશ્ન 6. નીચેના સાઈનબોર્ડનો ધ્યાનપૂર્વક અભ્યાસ કરી જવાબ લખો.

7574807810
7574808309

અનાયા સ્કીન પ્રિન્ટર્સ

અમારે ત્યાં...

* ફ્લેક્સ બેનર	* પુસ્તિકા	વગેરે કામ સંતોષકારક રીતે કરી
* વિઝિટિંગ કાર્ડ	* લેસન ડાયરી	આપવામાં આવશે.
* લગ્નકંકોત્રી	* કલર ઝેરોક્સ	
* પેમ્ફ્લેટ	* કલર પ્રિન્ટ	માત્ર રૂ. 1 માં 3 ઝેરોક્સ!!!

A34/203 આનંદ કોમ્પ્લેક્સ, એક્સપ્રેસ હાઈવે સામે, સી.ટી.એમ. રોડ, અમદાવાદ-380026

1. ઉપરોક્ત સાઈન બોર્ડમાં ઉલ્લેખ થયેલા બધા શબ્દો પૈકી ગુજરાતી અને અંગ્રેજી શબ્દોની યાદી બનાવો.

1. ગુજરાતી શબ્દો - _____

_____

2. અંગ્રેજી શબ્દો - _____

_____

_____

પ્રશ્ન 7. નીચેના શબ્દવૃક્ષમાંથી સમાનાર્થી શબ્દોની જોડી બનાવીને લખો.

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____
6. _____
7. _____

રચનાત્મક મૂલ્યાંકન :

ક્રમ	અધ્યયન નિષ્પત્તિ	સિદ્ધિઓ		
		✗	?	✓
G 801	વિવિધ સાહિત્ય સ્વરૂપો સાંભળે છે, સમજે છે અને અભિવ્યક્ત કરે છે.			
G 802	પરિચિત કે અપરિચિત પરિસ્થિતિમાં સંવાદ, ચર્ચા, વર્ણન, વિશ્લેષણ કરી પોતાના અભિપ્રાયો વ્યક્ત કરે છે.			
G 806	વેબસાઈટ, ઈમેઈલ, એસ.એમ.એસ. તથા ન્યૂઝરિપોર્ટનું નિર્માણ કરી તેનું આદાનપ્રદાન કરી શકે છે.			
G 808	વિવિધ સામાજિક પરિસ્થિતિ સંદર્ભે વ્યવહારમાં મેળા ઉત્સવોમાં ભાષામાં થતી રજૂઆત સમજે છે.			
G 816	ગદ્ય તથા પદ્યનું સ્વતંત્રલેખન કરે છે. (નિબંધલેખન, વાર્તા, કાવ્ય, ઉપાણાં, નિબંધ, અરજીલેખન, અહેવાલ, ઘટના કે પ્રસંગ, પ્રેસનોટ, પ્રવાસવર્ણન, આત્મકથા મિનિટ્સ ડાયરી વગેરે) લખે છે.			
G 818	અનુભવેલી સારી બાબતો અંગે ચિંતન કરી વિકટ પરિસ્થિતિમાંથી યોગ્ય ઉકેલ શોધીને લખે છે.			

તારીખ _____

શિક્ષકની સહી _____

21. ક્રમાડે ચીતર્યા મેં

અધ્યયન નિષ્પત્તિ :

- G 801 વિવિધ સાહિત્ય સ્વરૂપો સાંભળે છે, સમજે છે અને અભિવ્યક્ત કરે છે.
- G 803 રમતો, પ્રવૃત્તિઓ, મુલાકાતો, ઈન્ટરવ્યૂ, પ્રોજેક્ટ કાર્ય દ્વારા સમજ કેળવે છે.
- G 804 લોકગીતો, લોકસાહિત્યની કથાઓ, નાટકો, સ્થાનિક કક્ષાના સંવાદોની લેખિત રજૂઆત કરે છે.
- G 809 આશરે 5000 જેટલા શબ્દો જાણે છે અને શબ્દકોશની મદદથી માન્ય જોડણીનો વ્યાવહારિક ઉપયોગ કરે છે.
- G 818 અનુભવેલી સારી બાબતો અંગે ચિંતન કરી વિકટ પરિસ્થિતિમાંથી યોગ્ય ઉકેલ શોધીને લખે છે.

પ્રશ્ન 1. નીચેના પ્રશ્નોના ઉત્તર એક-બે વાક્યમાં લખો.

1. ઘરમાં કઈ કઈ જગ્યાએ સુશોભન કરી શકાય?

---

2. આ કાવ્યમાં ક્યાં-ક્યાં પ્રતીકો અને વસ્તુઓનો ઉપયોગ થયો છે?

---

3. નાની ઉંમર અને મોટી આશામાં કઈ-કઈ ભૂલો થાય છે?

---

4. આ ગીતમાં શુભની આશા- અપેક્ષા કઈ પંક્તિમાં વ્યક્ત થઈ છે?

---

5. ગૃહિણી ‘સ્નેહતણા સાથિયા જ્યાં આંખે અંજાયા’ એવું શા માટે કહે છે?

પ્રશ્ન 2. નીચેના પ્રશ્નોના ઉત્તર લખો.

1. કાવ્યમાં ‘તોરણ’ શબ્દને સ્થાને કવિએ ‘તોરણિયાં’ શબ્દ વાપર્યો છે. આવા બીજા શબ્દોની યાદી બનાવો.

તોરણ - તોરણિયાં

ફાગણ - ફાગણિયો

---

2. નીચેના શબ્દો જે ગીતમાં વપરાયા હોય તે ગીતની એક પંક્તિ લખો.

ઉંબરો - ઉંબરે ઊભી સાંભળું રે બોલ વાલમના!

સાથિયો -

કંકુ -

તોરણ -

કમાડ -

અવસર -

3. ‘ખીલવા ને ખરવાની વચ્ચે જીવતાં જાણે છે આ ફૂલ’ - સમજાવો.

---

4. ‘સુખ આવશે અમારે સરનામે’ દ્વારા ગૃહિણીની કઈ ભાવના વ્યક્ત થઈ છે?

---

5. ‘માણસ જ્યારે સંબંધે જોડાય છે ત્યારે જીવન સુગંધમય થઈ જાય છે અને તેને સામાન્ય રીતે મૂલવી શકાતું નથી.’ - આવું કઈ પંક્તિઓમાં કહેવાયું છે?

---

6. નીચેના શબ્દોનો ઉપયોગ કરીને એક રસપ્રદ ફકરો લખો.

[સાથિયો, તરભાણું, ઉંબરો, તોરણ, કળશ, અવસર, આયમની, શ્રીસવા, કંકુ, કમાડ]

પ્રશ્ન 3. નમૂના મુજબ બીજા શબ્દો બનાવો.

ઉદાહરણ - ચીતરવું - ચીતર્યા

1. આલેખવું	_____
2. લખવું	_____
3. બોલવું	_____
4. રમવું	_____
5. દોડવું	_____
6. કૂદવું	_____

7. હસવું	_____
8. ખસવું	_____
9. દોરવું	_____
10. સર્જવું	_____
11. ખેલવું	_____

પ્રશ્ન 4. જે શબ્દમાં પૂર્વપદ સંખ્યા સૂચવે અને ઉત્તરપદ સમૂહના અર્થનું સૂચન કરે તેવા દ્વિગુ સમાસના દસ શબ્દો ઉદાહરણ મુજબ લખો.

ઉદા. નવરાત્રી - નવ રાત્રીનો સમૂહ

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____
6. _____
7. _____
8. _____
9. _____
10. _____

રચનાત્મક મૂલ્યાંકન :

ક્રમ	અધ્યયન નિષ્પત્તિ	સિદ્ધિઓ		
		✗	?	✓
G 801	વિવિધ સાહિત્ય સ્વરૂપો સાંભળે છે, સમજે છે અને અભિવ્યક્ત કરે છે.			
G 803	રમતો, પ્રવૃત્તિઓ, મુલાકાતો, ઇન્ટરવ્યૂ, પ્રોજેક્ટ કાર્ય દ્વારા સમજ કેળવે છે.			
G 804	લોકગીતો, લોકસાહિત્યની કથાઓ, નાટકો, સ્થાનિક કલાના સંવાદોની લેખિત રજૂઆત કરે છે.			
G 809	આશરે 5000 જેટલા શબ્દો જાણે છે અને શબ્દકોશની મદદથી માન્ય જોડણીનો વ્યાવહારિક ઉપયોગ કરે છે.			
G 818	અનુભવેલી સારી બાબતો અંગે ચિંતન કરી વિકટ પરિસ્થિતિમાંથી યોગ્ય ઉકેલ શોધીને લખે છે.			

તારીખ _____

શિક્ષકની સહી _____

22. કિસ્સા - ટુચકા

અધ્યયન નિષ્પત્તિ :

- G 802 પરિચિત કે અપરિચિત પરિસ્થિતિમાં સંવાદ, ચર્ચા, વર્ણન, વિશ્લેષણ કરી પોતાના અભિપ્રાયો વ્યક્ત કરે છે.
- G 805 શિક્ષકની મદદથી દૃશ્ય-શ્રાવ્ય સાધનો આધુનિક ઈન્ફર્મેશન ટેકનોલોજીની સમજ કેળવે છે.
- G 813 ટુચકાઓ, કિસ્સાઓ, વાર્તાઓ જાતે બનાવી ક્રમશઃ રજૂ કરશે અને જૂથચર્ચા, પ્રશ્નોત્તરી સ્પર્ધામાં ભાગ લઈ રજૂઆત કરે છે.
- G 819 વ્યાવહારિક વ્યાકરણ જાણે છે અને તેનો ઉપયોગ કરે છે.
- પ્રશ્ન 1. નીચેના પ્રશ્નોના ઉત્તર એક-બે વાક્યમાં લખો.

1. કિસ્સો એટલે શું?

---

2. ગાંધીબાપુના સેક્રેટરી કોણ હતા?

---

3. પહાડી લોકો અંગ્રેજોથી કેમ ડરતા હતા?

---

4. મનુએ ત્રણ કેળાં કેવી રીતે વહેંચીને ખાધાં?

This image shows a blank sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and extend across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

1. ટોલછાપરી
2. નાકાદાર
3. છાપરું
4. પિત્રાઈ
5. મોંસૂઝણું

પ્રશ્ન 5. તમારા શાળા-પુસ્તકાલયમાંથી ‘ટુચકા-જોક’નાં પુસ્તક મેળવીને વાંચો અને તેનો સારાંશ તમારા શબ્દોમાં લખો.

પ્રશ્ન 6. કિસ્સા અને ટુચકા વચ્ચે શો ભેદ હશે? તમારા શિક્ષક કે અન્ય જાણકાર પાસેથી જાણીને વિગતે લખો.

પ્રશ્ન 7. નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ લખો.

1. ટોલવાળા નાકાદારને બે આના ન આપવાની ગામડિયાની યુક્તિ શા માટે નિષ્ફળ નીવડી?

---

2. મુંબઈના રેલવે અમલદારો તારને કેમ વાંચ્યા જ કરતા હતા?

---

3. ‘તેરા બાપ કપટી’માં જે શબ્દરમત થઈ છે એવી શબ્દરમત હોય એવો ટુચકો શોધીને લખો.

4. લાલને થઈ એવી મુંઝવણ જેવી જ મૂંઝવણને લગતો પ્રસંગ શોધીને લખો.

પ્રશ્ન 8. નીચેનાં વાક્યો કોણ બોલી શકે તેની ધારણા કરીને લખો.

1. “જૈસે તુમ ચારપાઈ લગાતે હૈ, વૈસે હી હમ ભી લગાતે હૈ લાલાજી!”

2. “A lady named buffalo lost her husband an accident!”

3. આ હું ઊંઘી ગયો એનું પરિણામ!

4. આને કોઈ ખાનગી વાત કરવી લાગે છે!

5. તમે છો જ ભુલકણા! પછી છત્રી ભૂલી જાઓ એમાં શી નવાઈ!

પ્રશ્ન 9. નીચેના શબ્દોનો ઉપયોગ કરી એક-એક વાક્ય બનાવીને લખો.

[છાપરું, પહાડ, વૃક્ષો, નદી, પક્ષી]

1.

3.

4.

5.

પ્રશ્ન 10. નીચેના શબ્દોને શબ્દકોશના ક્રમશઃ ગોઠવો.

1. પાલક, પતંગ, પંગત, પરંપરા, પવન

2. દાદરો, દરવાજો, દોલત, દખલ, દાદાજી

પ્રશ્ન 11. ઉદાહરણ મુજબ શબ્દો બનાવો.

ઉદાહરણ : કિસ્સો = હિસ્સો

1. કંથ =

2. ગુસ્સો =

3. સસ્તો =

4. અથાણું =

5. પાગરણ =

પ્રશ્ન 12. તમે લખેલા શબ્દોનો વાક્યપ્રયોગ કરો.

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____

રચનાત્મક મૂલ્યાંકન :

ક્રમ	અધ્યયન નિષ્પત્તિ	સિદ્ધિઓ		
		x	?	✓
G 802	પરિચિત કે અપરિચિત પરિસ્થિતિમાં સંવાદ, ચર્ચા, વર્ણન, વિશ્લેષણ કરી પોતાના અભિપ્રાયો વ્યક્ત કરે છે.			
G 805	શિક્ષકની મદદથી દૃશ્ય-શ્રાવ્ય સાધનો આધુનિક ઇન્ફર્મેશન ટેકનોલોજીની સમજ કેળવે છે.			
G 813	ટુચકાઓ, કિસ્સાઓ, વાર્તાઓ જાતે બનાવી ક્રમશઃ રજૂ કરશે અને જૂથચર્ચા, પ્રશ્નોત્તરી સ્પર્ધામાં ભાગ લઈ રજૂઆત કરે છે.			
G 819	વ્યાવહારિક વ્યાકરણ જાણે છે અને તેનો ઉપયોગ કરે છે.			

તારીખ _____

શિક્ષકની સહી _____